

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Vámoscsalád Községi Önkormányzat

2018 -2023

Felülvizsgálat 2022. december

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	8
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	33
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	53
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	60
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	65
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	67
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	68
1. A HEP IT részletei	68
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	68
3. Megvalósítás.....	73
3.1 A megvalósítás előkészítése	73
3.2 A megvalósítás folyamata	73
3.3 Monitoring és visszacsatolás	76
3.4 Nyilvánosság	76
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	78
4. Elfogadás módja és dátuma	79

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Vámoscsalád Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Falutörténet

Család (Chalad) nevét első ízben az 1221-ben kelt, Kőröselő nevű falu határleírását tartalmazó adomány levél említi Uraj, Besenyőgyümölcs és a Répce melletti Taszár és Egerszeg társaságában. Vámoscsalád nevét még az 1603. évi Urbárium is csak Családnak (Chalad) írja, a minősítő Vámos nélkül. A név a szláv eredetű 'celjad'-ból származik, amely családot jelent. E szónál feltűnő, hogy köznévként csupán a XVI. század elején (1519) fordul elő, korábban csak helynévként szerepelt. Kútfőink tanúsága szerint először 1113-ban, a mi esetünkben 1221-ben.

Ugyancsak 1221-ben II. Endre király a vasvári vasvárispánság területéhez tartozó földekből nyolc ekealját Családdal egyetemben a Ják nemzetségnek adományozott. (Egy ekealj kb. egy holdat, vagyis akkora területet jelentett, amit egy nap alatt tudtak felszántani.)

1290-ben Család még a Ják nemzetség tulajdonában volt, mivel ez évben Sebe fia Miklós, mind a vasvári, mind a győri káptalan előtt kijelentette, hogy beljáki (Jákfalva) és köröselvi földjeit, amelyek Család, Egerszeg és Uraj, vagyis az ő birtokaik kellős közepén vannak nemcsak az atyafiság, de a szomszédság jogán is Rába - balparti Ják nemzetségbelieknek fogja ajándékozni. E dátumot követően egy legközelebbi bizonyáglevél csak egy század múlva, 1390-ben említi Család nevét, amikor a Kanizsayak birtokába kerül.

A település elhelyezkedése

A Répce-sík legkeletibb csücskében, a Répce és a Rába mellékvize, a Kőrös-patak között fekszik. A község belterületét a vasút délről, keletről határolja, a 86-os főút pedig átszeli. Mivel a 86-os és 84-es főutak kereszteződése nincs messze, a falu forgalmi helyzetének megítélése egyértelműen kedvező. Sárvár 19, Szombathely pedig 36 km távolságra van a településtől.

Természeti adottságok

A Répce korábbi medreinek, hordalékkúpjainak maradványai az alföldies jellegű, jégkorszaki vályoggal és lösszel fedett kavicstakarós síkságot nem tudják már jelentősen átformálni, a Rába és a Répce igyekeztek eltüntetni a kiemelkedő felszíni formákat. A község mérsékelten hűvös, mérsékelten száraz éghajlatú, ami 1850-1900 óra éves napfénytartamot, 9,5-9,7 °C évi középhőmérsékletet jelent. A csapadék 650 mm körül alakul. Az agyagbemosódásos barna erdei talajok itt jelentős területen átadják helyüket a folyóvölgyekben megjelenő réti talajoknak.

A település bemutatása lakónépesség, állandó népesség, öregedési index, belföldi bevándorlások és természetes szaporodás tekintetében.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	276	bázis év
2017	291	105,43%
2018	296	101,72%
2019	281	94,93%
2020	278	98,93%
2021	285	102,52%

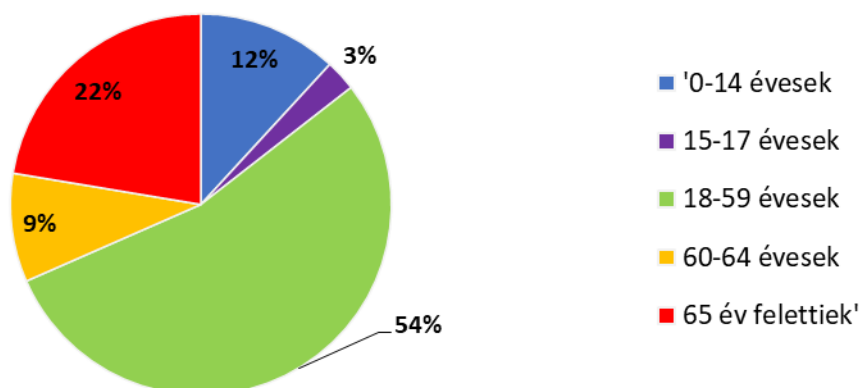
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

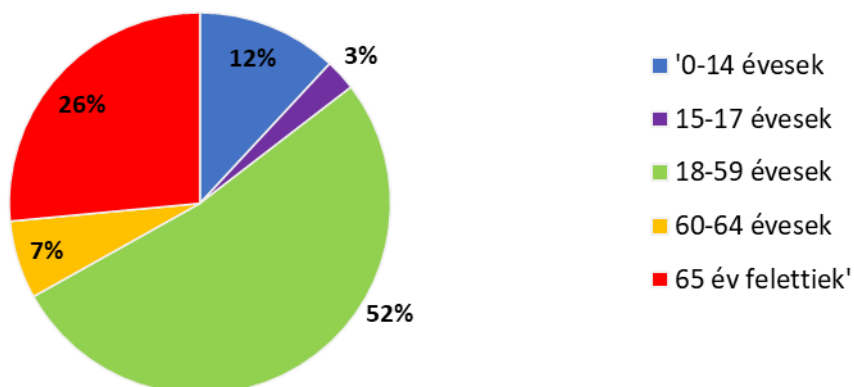
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	152	151	303	50,17%	49,83%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			10	3,30%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	18	18	36	5,94%	5,94%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	4	4	8	1,32%	1,32%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	82	79	161	27,06%	26,07%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	14	10	24	4,62%	3,30%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	34	40	74	11,22%	13,20%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

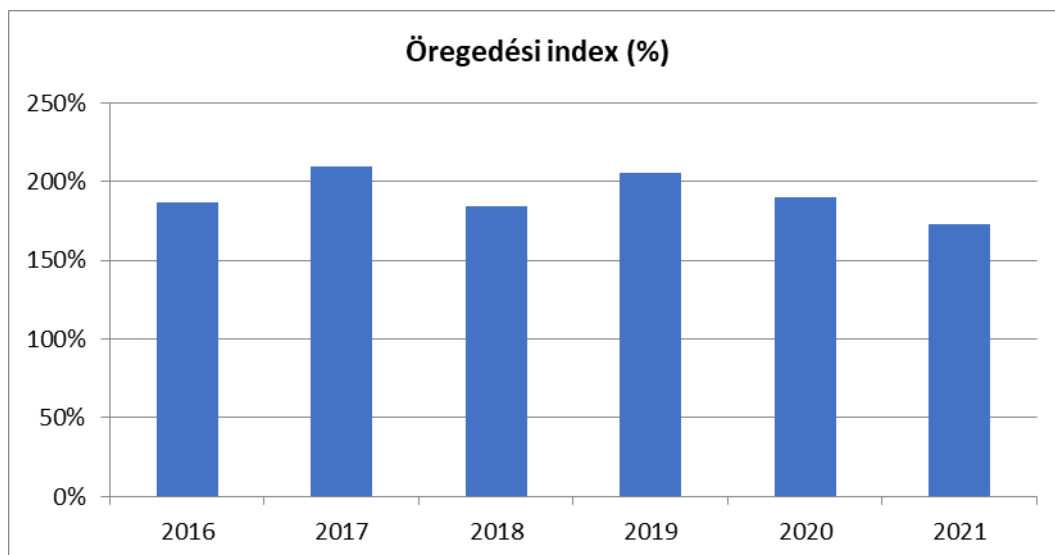
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	58	31	187,10%
2017	67	32	209,38%
2018	70	38	184,21%
2019	74	36	205,56%
2020	74	39	189,74%
2021	71	41	173,17%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	14,39
2017	42,33
2018	17,04
2019	-58,93
2020	7,16
2021	31,97

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az utóbbi években több a bevándorlás jellemző inkább a településre.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-21,58
2017	7,05
2018	3,41
2019	0,00
2020	-10,73
2021	-14,21

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A táblázat és a grafikon adatait vizsgálva az figyelhető meg a településen, hogy a halálozások száma általában magasabb, mint a születések száma, az alátámasztja az öregedési index táblázat adatait. A természetes szaporodás így gyakran negatív értéket mutat.

Értékeink, küldetésünk

Vámoscsalád 2013-ban készítette első Helyi Esélyegyenlőségi Programját. 2018-ban újabb 5 éves időszakra készül a HEP. Össze kell gyűjteni és elemezni az esélyegyenlőség szempontjából megcélzott célcsoportokra vonatkozó adatokat, azokat össze kell hasonlítani megyei és országos adatokkal. Feladatunk továbbá, hogy a helyzetfelmérés adataiból intézkedési tervet készítsünk, amely segítségével biztosítjuk az esélyegyenlőség szempontjából fókuszban lévő csoportok felzárkózását az oktatás, lakhatás, foglalkoztatottság, szociális és egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés területén.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Vámoscsalád település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
a diszkriminációmentességet,
szegregációmentességet,
a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Településünkön ilyen adatok nem állnak rendelkezésre. Az óvodás és iskolás korúak Uraiújfaluba, illetve Répcelakra járnak óvodába, iskolába. Ezen intézmények rendelkeznek nevelési programmal, illetve esélyegyenlőségi programmal

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

1. Oktatás

A község az óvodáskorúak nevelését az Uraiújfalui Bezerédj Amália Óvodában oldja meg, míg az iskolás korúak nagyrészt a répcelaki Móra Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézménybe járnak, az alsó tagozatosok egy része az Uraiújfaluban található tagintézménybe. A község gyermekeire, tanulóira vonatkozó esélytervi megállapítások, akciótervek az uraiújfalui, répcelaki intézmények közoktatási, esélyegyenlőségi programjában fogalmazódnak meg.

2. Gyermekjóléti Szolgálat

2016. évtől a feladat címzettje a Közös Önkormányzati Hivatal székhelye szerinti település, azaz Uraiújfalu. A központ szolgáltatása kiterjed az alábbiakra:

- családsegítés
- gyermekjóléti szolgálat
- gyermekek átmeneti elhelyezése
- Gyermekek Átmeneti Otthona
- családi napközi

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

Településünkön ilyen adatok nem állnak rendelkezésre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok.

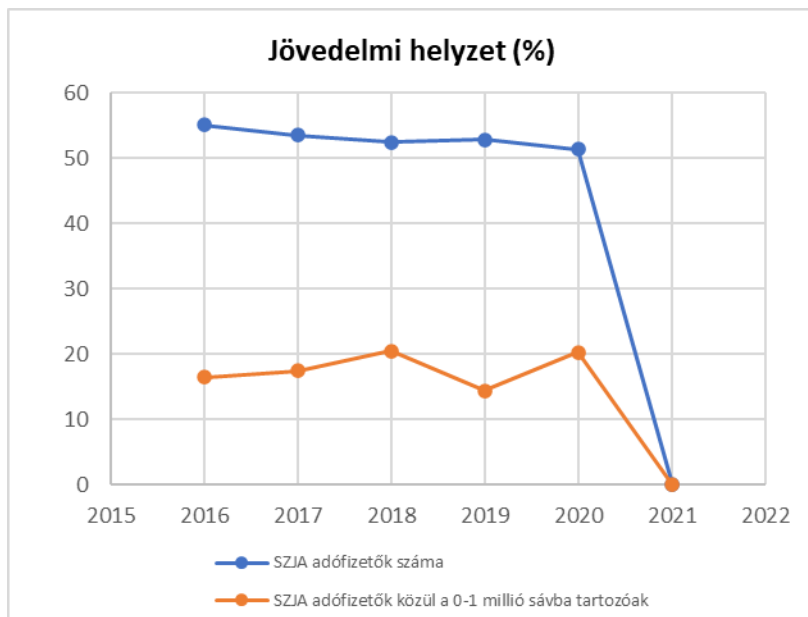
Településünkön nincsen adat arra nézve, hogy hány fő él mélyszegénységben. Kb. 1-3 család ismert, akik az önkormányzattól (átmeneti, lakásfenntartási) segélyben részesülnek. Számukra gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság is megállapításra került, ezért a családban élő gyermekek jogosultak az iskolában, óvodában igénybe vehető kedvezményekre. Elmondható még, hogy az egyedül élő idős embereknek átlag alatti a jövedelmi helyzetük.

Országos tendencia, hogy az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből, ez Vámoscsalád községre kevésbé jellemző.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Községünkben a tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2016	55,03	16,46
2017	53,49	17,39
2018	52,44	20,50
2019	52,81	14,38
2020	51,30	20,25
2021	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

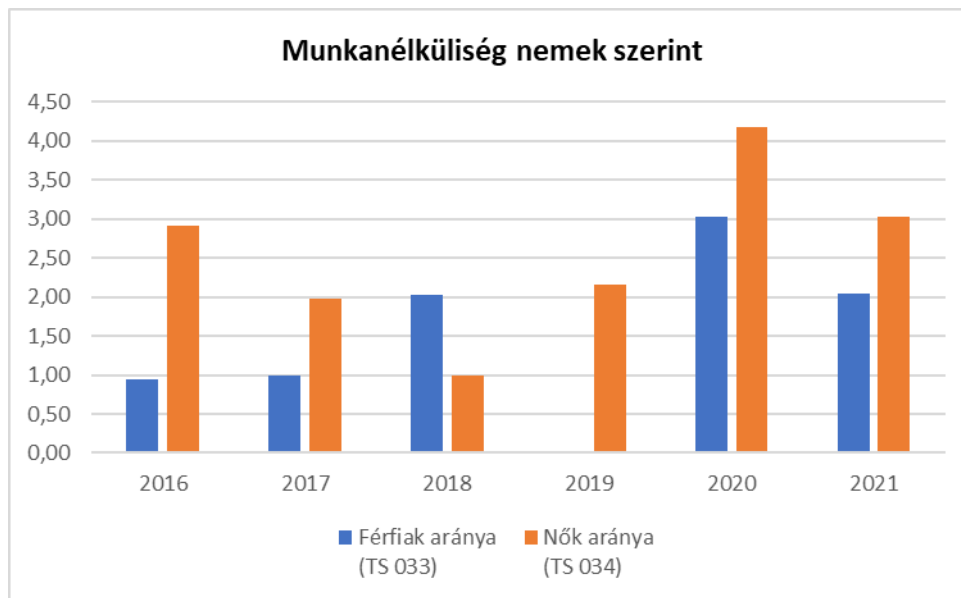
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	0,94	2,91	1,93%
2017	0,99	1,98	1,49%
2018	2,02	1,00	1,51%
2019	0,00	2,15	1,08%
2020	3,03	4,17	3,60%
2021	2,04	3,03	2,54%

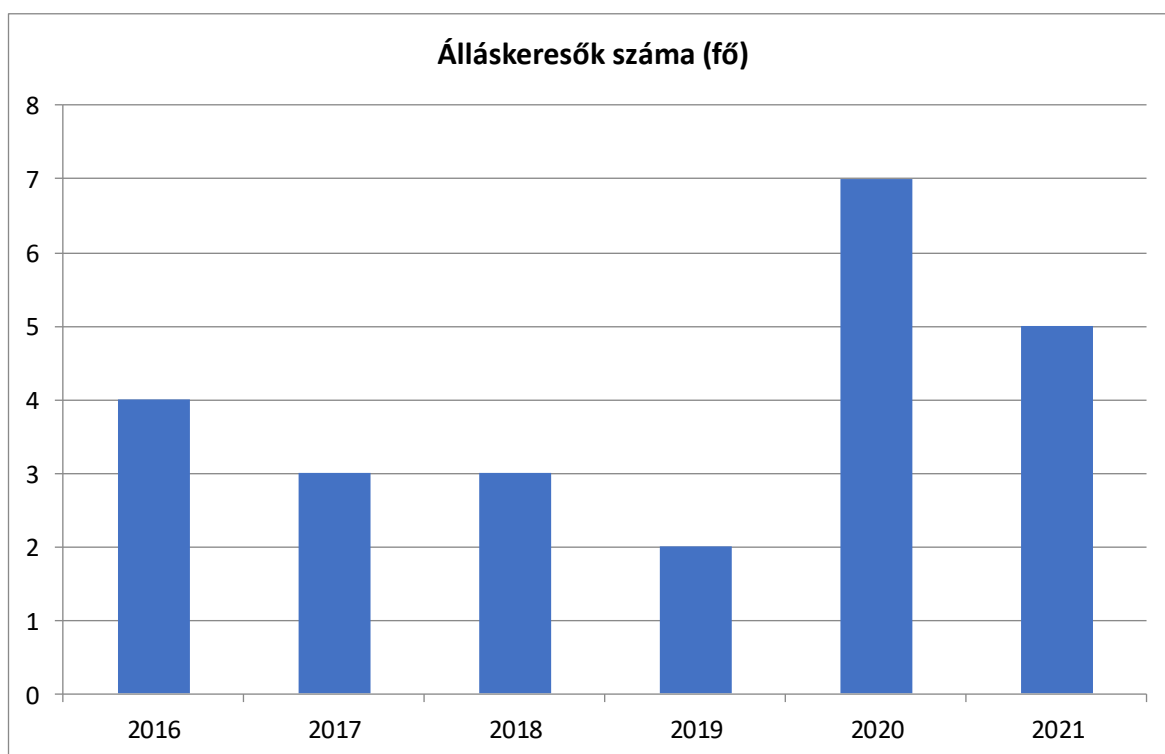
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	4	3	3	2	7	5
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	14,29%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	1,00
	%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00
	%	25,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	40,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	2,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	33,33%	0,00%	28,57%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00
	%	25,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28,57%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
	%	25,00%	33,33%	33,33%	50,00%	0,00%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1,00	1,00	1,00	0,00	2,00	2,00
	%	25,00%	33,33%	33,33%	0,00%	28,57%	40,00%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

A táblázatból látható, hogy a Vámoscsaládon élő 45 évesnél idősebb regisztrációval rendelkező munkanélküli lakosok aránya elenyésző. Ez azzal magyarázható, hogy a szomszédos településen a Bábolna Tetra Kft. a legnagyobb foglalkoztató. A helyiek közül sokan találnak munkát, illetve a közeli Sárváron is van munkalehetőség.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

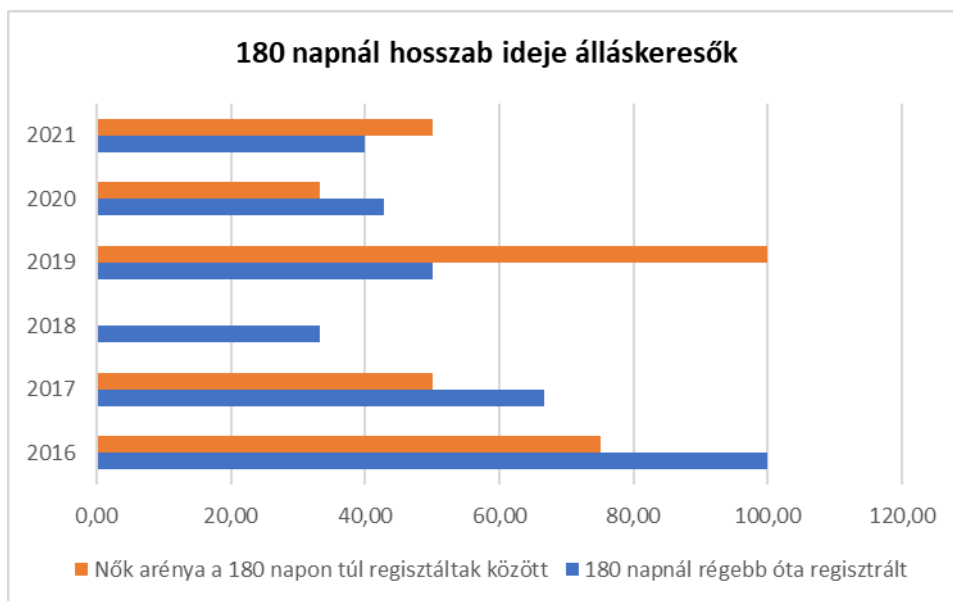

Vámoscsaládon elenyésző a munkát keresők aránya. 2020-ban figyelhető meg enyhe emelkedés, amely valószínűleg a Covid okozta lezárások egyik negatív következménye.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkn belül (TS 058)
	%	%
2016	100,00	75,00
2017	66,67	50,00
2018	33,33	0,00
2019	50,00	100,00
2020	42,86	33,33
2021	40,00	50,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

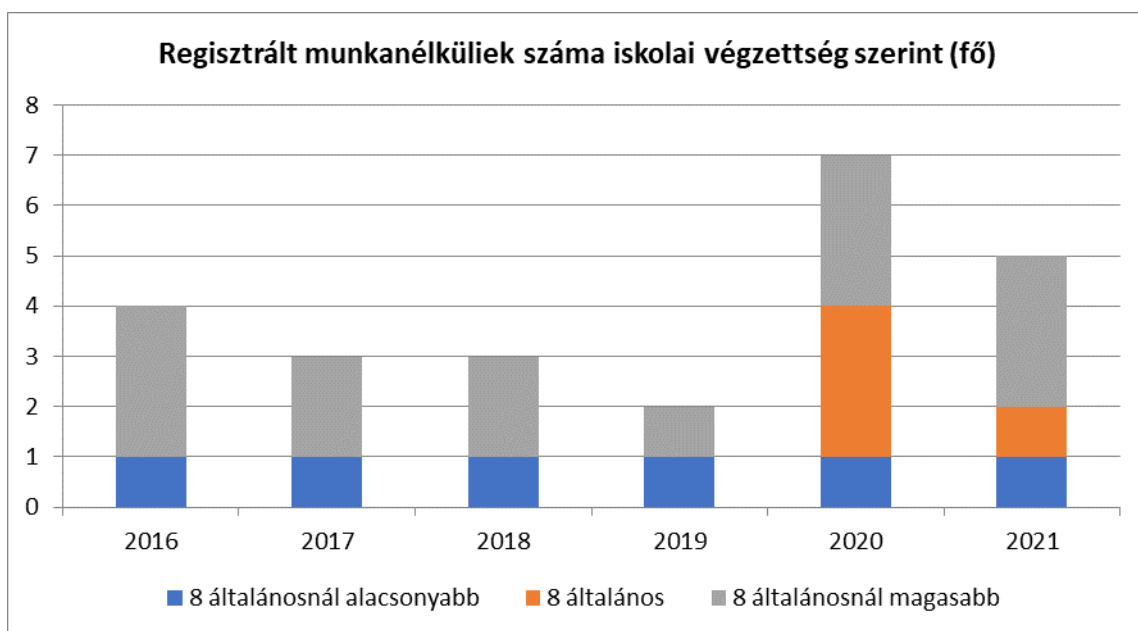

Az országos munkanélküli rátához képest a sárvári kistérség munkanélküli rátája alacsonyabb. Ennek oka az lehet, hogy a Sárvár vonzáskörzetében lévő településen élők találnak maguknak munkát a munkaerőpiacon, illetve sokan dolgoznak a közeli Ausztriában is, ők nem is jelennek meg a Munkaügyi Központok nyilvántartásában. Településünk adatai nagy vonalakban megegyeznek a megyei adatokkal.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	4	1	25,00%	0	0,00%	3	75,00%
2017	3	1	33,33%	0	0,00%	2	66,67%
2018	3	1	33,33%	0	0,00%	2	66,67%
2019	2	1	50,00%	0	0,00%	1	50,00%
2020	7	1	14,29%	3	42,86%	3	42,86%
2021	5	1	20,00%	1	20,00%	3	60,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A foglalkoztatás szervezését és a munkáltatói feladatokat Vámoscsalád község polgármestere gyakorolja. Lehetőség van a regisztrált állás keresők foglalkoztatására. Előnyt élveznek azok, akik aktív korúak ellátásában, ezen belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek.

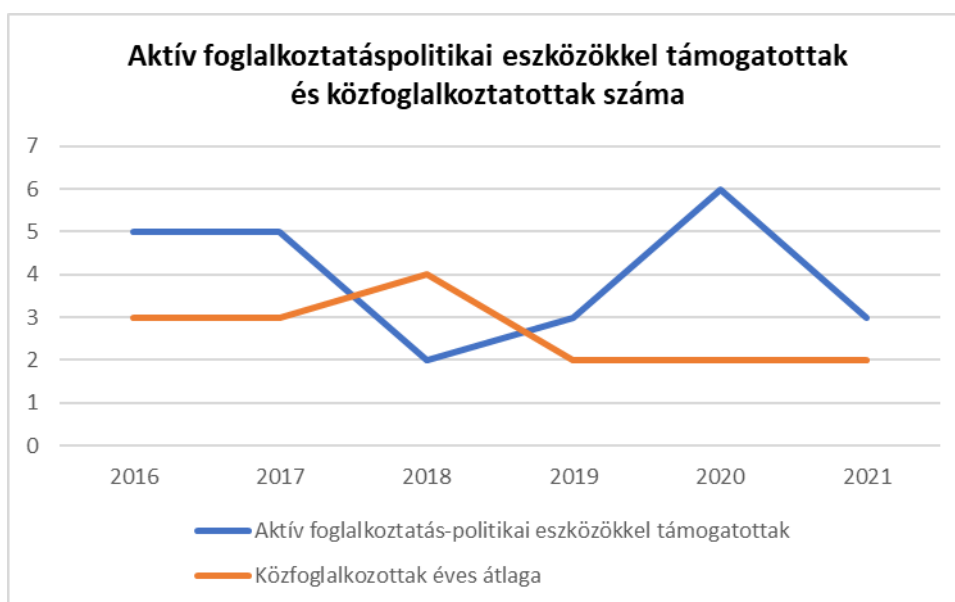
Fontos megjegyezni, hogy a befejezetlen általánossal és az általános iskolai végzettséggel rendelkezők között a munkanélküliek aránya nem olyan kirívóan magas, mint amennyire alacsony a foglalkoztatottak száma. Ez azzal magyarázható, hogy e körökben a nyugdíjasok aránya magas, akik szintén nem foglalkoztatottak. Ez pedig annak lehet az oka, hogy a végzettség szintje folyamatosan emelkedik, tehát az idősebbek nagyobb hányada tartozik az alacsonyabb végzettségűek közé, mint a fiataloké.

A tendenciák alapján megfigyelhetjük, hogy minél alacsonyabb a végzettség, annál inkább a fizikai, illetve a szakképesítést nem igénylő munka dominál. Akik az általános iskolát sem fejezték be, azoknak mintegy ötöde a mezőgazdaság ágazatban dolgozik. A szellemi munka alapfeltételeként jelenik meg az érettségi.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	5	3
2017	5	3
2018	2	4
2019	3	2
2020	6	2
2021	3	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Sárvári Munkaügyi Központnál regisztrált munkanélkülieket közvetítik ki Vámoscsalád Önkormányzatához. Törvényi lehetőség van a szabálysértési bírságokat közmunkával ledolgozni a megbüntetett személyeknek. A közfoglalkoztatottak száma elenyésző a településen, 1-2 fő, jelenleg nincs közfoglalkoztatott az önkormányzat alkalmazásában.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

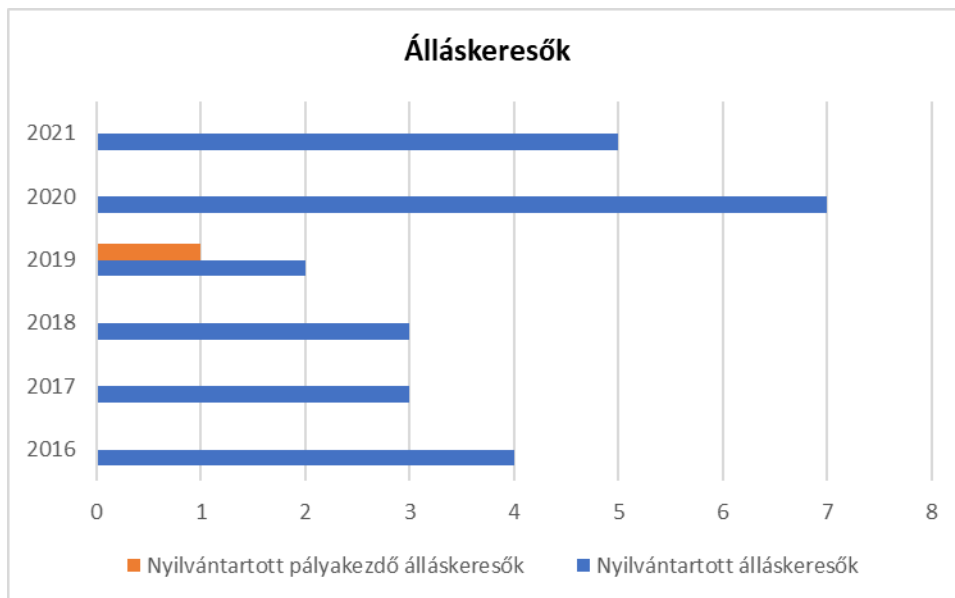
Vámoscsalád község lakosságának zöme a mezőgazdaságból és az iparból él.

A foglalkoztatásban való részvétel esélyének növelése érdekében mindenképpen fontos a Sárvári Munkaügyi Központba való bejelentkezés. Itt ugyanis nagyobb eséllyel tájékozódhatnak az álláskeresőк továbbképzésekről és álláslehetőségekről. A településen nem várható olyan fejlesztés, vagy beruházás, mely a munkanélküliek elhelyezkedését segítené. A környező városokba, Sárvárra, Répcelakra, Bükre megfelelő buszjáratok állnak a lakosság rendelkezésére.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresőк száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresőк száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőк száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	4	0
2017	3	0
2018	3	0
2019	2	1
2020	7	0
2021	5	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskereső száma minimális és csökkenő tendenciát mutat.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Sárvári Munkaügyi Központ tájékoztatja a regisztrált munkanélkülieket az átképzési lehetőségekről, felnőttképzésekről.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Vámoscsaládon nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy településen hány ember vallja magát romának. A mélyszegénység néhány családnál fordul elő, rajtuk az önkormányzat támogatásokkal igyekszik segíteni, például települési támogatással, tűzifa-szedési lehetőséggel, ingyenes étkezés biztosításával.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – munkanélküliek, meg-változott munkaképességűek, romák stb. – egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról. Ezáltal egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, így elveszítve a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok tagjai a munkaerőpiacon összetett hátrányokkal küzdenek.

Vámoscsalád településen nincs hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek számos lehetősége van jelen mindennapjainkban. Településünkön szervezett program nem áll rendelkezésre ezen ismeretek megszerzésére.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőök ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresőök száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőök száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	4	2,14%	1	25,00%
2017	3	1,56%	2	66,67%
2018	3	1,60%	2	66,67%
2019	2	1,17%	0	0,00%
2020	7	4,24%	2	28,57%
2021	5	2,89%	3	60,00%

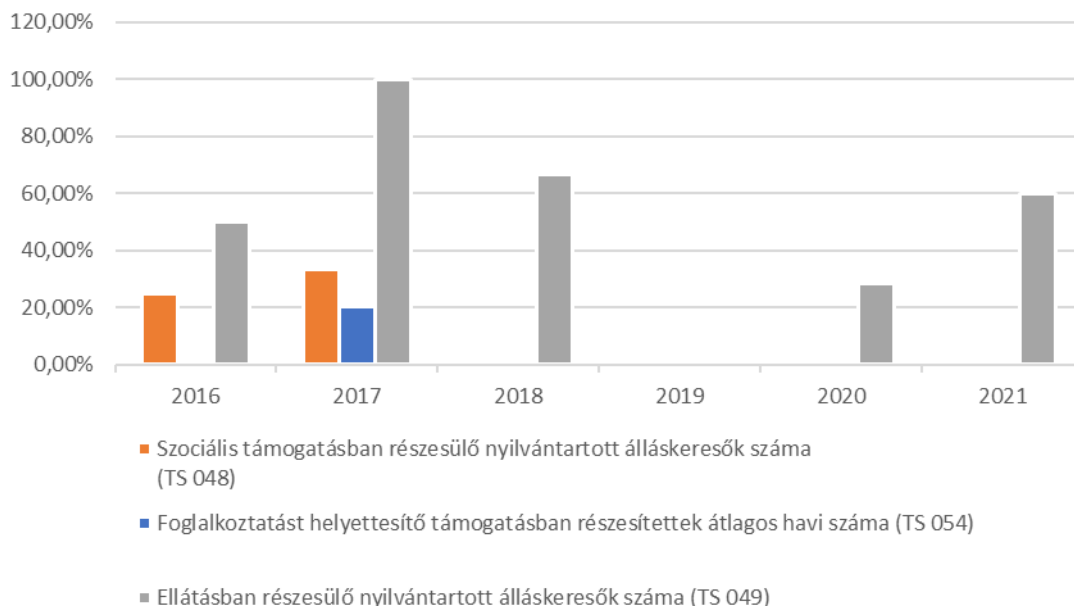
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	1	25,00%	0	0,00%	2	50,00%
2017	1	33,33%	1	20,33%	3	100,00%
2018	0	0,00%	0	1,00%	2	66,67%
2019	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2020	0	0,00%	0	0,00%	2	28,57%
2021	0	0,00%	0	0,00%	3	60,00%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal						

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

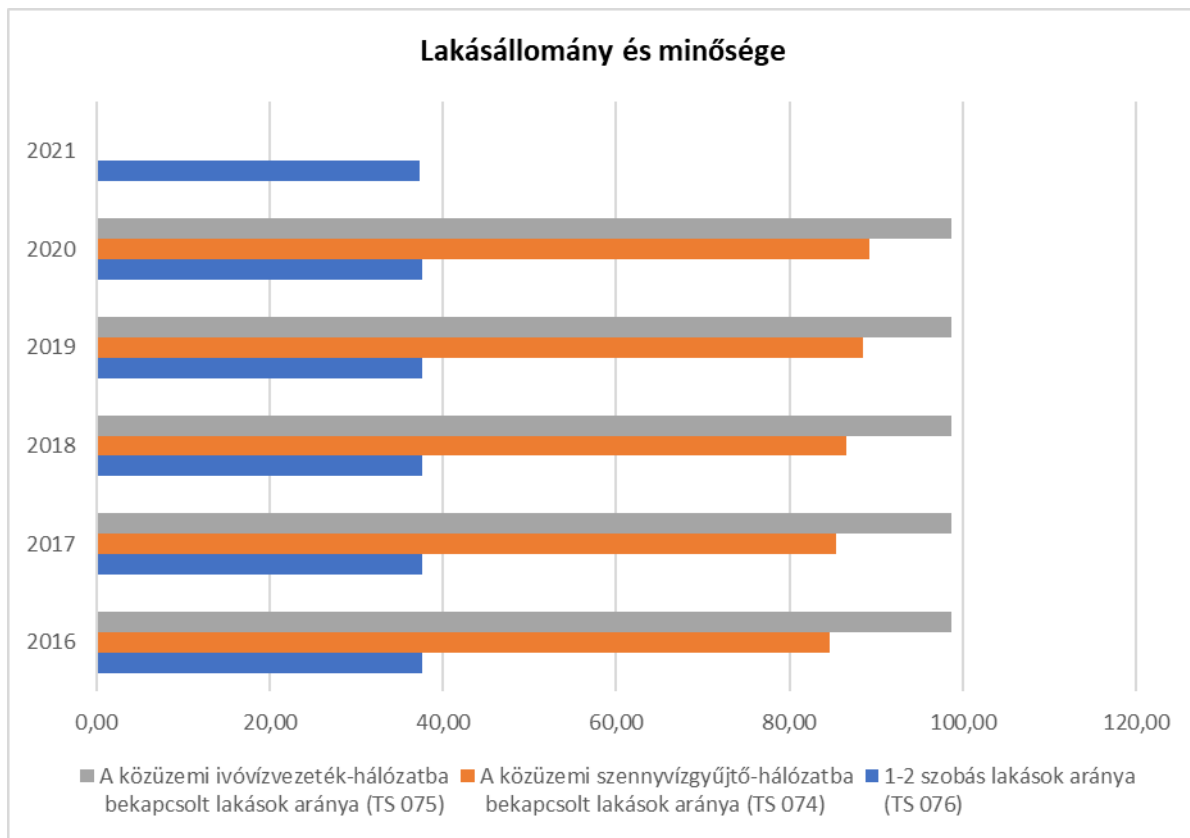
Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	157	0	0,00	37,58	84,71	98,73
2017	157	0	0,00	37,58	85,35	98,73
2018	157	0	0,00	37,58	86,62	98,73
2019	157	0	0,00	37,58	88,54	98,73
2020	157	0	0,00	37,58	89,17	98,73
2021	158	1	6,33	37,34	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
önkormányzati adatok

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás. Ezt a támogatási formát és a kiegészítő helyi kompenzációt természetben nyújtjuk általában áram-, és vízdíjra. A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról, amely akkor nyújt segítséget, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. A helyi rendelet azonban nem rendelkezik erről a támogatási formáról, mivel községünkben eddig nem merült fel ilyen igény, de fel kell mérni, hátha azóta kialakult. Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A legvesélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai pl. kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok.

a) bérlakás-állomány

Vámoscsalád Önkormányzatának tulajdonában nincs a tulajdonában bérlakás. Az Önkormányzatnak anyagi lehetőségek hiányában nincs lehetősége szociális bérlakás fenntartására.

b) szociális lakhatás

Vámoscsaládon nincs szociális lakás-állomány.

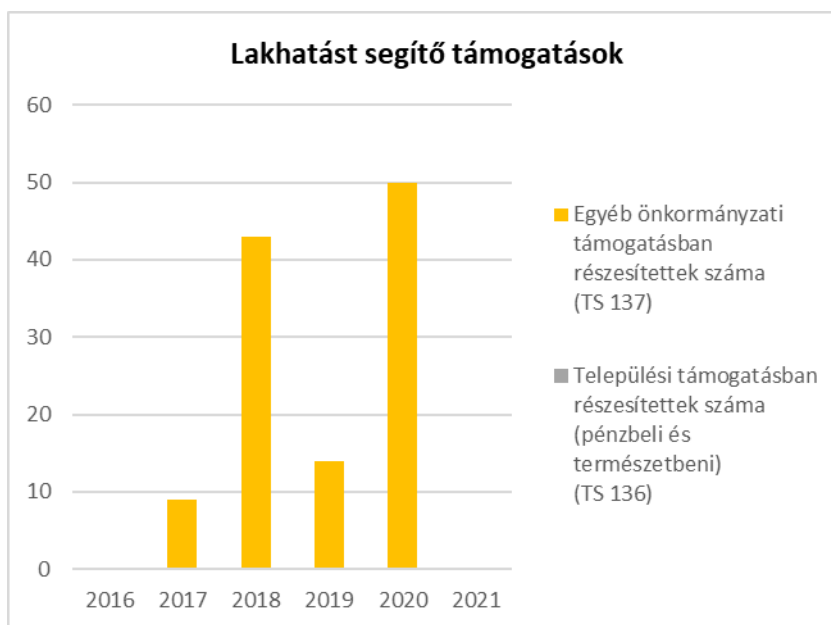
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzat az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokat lakás céljára nem adja bérbe. Tudomásunk szerint nincs ilyen ingatlan a településen.

Forrás: Önkormányzat adatközlés

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	0
2017	n.a.	9
2018	n.a.	43
2019	n.a.	14
2020	n.a.	50
2021	n.a.	0

A szegénység egyik jellemzője a lakhatással összefüggő közüzemi díjhátralékok felhalmozódása, másik jellemző, hogy ugyanazon családok adósságállománya ismételten jelentkezik.

Lakhatást segítő támogatás a lakásfenntartási és az adósságkezelési támogatás.

A lakhatás során különösen jellemző a közműdíj hátralékok, illetve lakáshitel-tartozások felhalmozódása. A szolgáltatóknak nem kötelességük tájékoztatás, ezért a hátralékról és tartozásokról nem rendelkezünk releváns adatokkal.

Az Szt. szabályozza az adósságkezelési támogatást és szolgáltatást. Az adósságkezelési támogatás igénylése a helyi rendeletben nincs szabályozva, ezért Vámoscsaládon nincs ilyenfajta szolgáltatás.

A legrászorultabb családokat továbbra is támogatni kell a lakásrezsijük kifizetésében. Az eddigi tapasztalatok alapján a bevezetett lakásfenntartási támogatás – pozitív hatásai ellenére – az anyagi krízisbe került háztartások egy részében nem alkalmasak az eladósodás elkerülésére. A már jelentős adósságokat felhalmozott háztartások nem alkalmasak az adósság rendezésére. A hátrányos helyzetben élőknek jelentene segítséget az előre fizetős mérőberendezések (kártyás órák) felszerelése. A szolgáltatók nem érdekeltek ezek felszerelésében, viszont a hivatalban lehet kérni a védendő fogyasztói státuszt (azon

személyeknek, akik az önkormányzatnál valamilyen ellátásban részesülnek) és így már felszerelhető az előre fizetős berendezés.

Forrás: Uraiújfalui Közös Önkormányzati Hivatal adatközlés

f) eladósodottság

Tipikus hazai jelenség, hogy a lakásállomány döntő többsége magántulajdonban van, és ennek megfelelően az ingatlanfejlesztő által építtetett lakások is szinte kizárólag eladási célra épülnek. Ez nagyban csökkenti a lakossági munkavállalói mobilitást, a lakáshoz köti a lakókat, továbbá óriási terhet ró rájuk a lakásvásárlási céllal felvett, gyakran devizaalapú kölcsönök törlesztése. Mivel a hitelek fedezetüül számos esetben az adósok lakóingatlana szolgál, fizetéseképtelenné válásuk esetén lakhatásuk is veszélybe kerül.

A deviza alapú lakáshitelek problémájának meghatározó oka, hogy megfelelően kiterjedt, legális bérlakás piac híján sokan kényszerülnek erejükön felül saját lakást vásárolni. A megfelelő színvonalú lakáshoz jutás megfizethetősége az átlagos helyzetű, szülői-rokoni segítségre nem számító családoknak is komoly gondot jelent. Ennek ellenére Magyarországon a saját tulajdonú lakások aránya a legmagasabbak közé tartozik Európában, 90 százalék fölötti az arány.

A lakosságot érintő adósságállományról, eladósodottságról (lakáshitel tartozás, közműtartozások) a szolgáltatóknak és pénzintézeteknek tájékoztatási kötelezettségük az önkormányzat felé nincs, ezért ezen adatokkal nem rendelkezünk.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása*

Településünkre nem jellemző.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);*
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;*
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.*

Vámoscsalád településen nincs telep, szegregátum.

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
	0	0	0	0	0	0,00
	0	0	0	0	6	0,00
	0	0	0	0	7	0,00
	0	0	0	0	6	0,00
	0	0	0	0	7	0,00
	0	0	0	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Vámoscsaládon hetente kétszer rendel a háziorvos, a háziiorvosi körzet központja a szomszédos Uraiújfaluban van.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Településünkön a prevenció és szűrőprogramokhoz a védőnőn illetve a háziorvoson keresztül jutnak hozzá a lakosok.

A prevenció feladatokat elsősorban a védőnők végzik. Vámoscsalád községben a védőnői szolgálatot egy védőnő látja el, a védőnői körzet székhelye a szomszédos Uraiújfalu. A családvédelem keretében minden korosztályú és minden nemű polgár ellátása a védőnők feladata közé tartozik. A szűrések a gyermekeknél kötelezően 1 és 6 hónapos korban történnek, majd ezt követően hat éves korig évente. A vizsgálatokról igazolást állítanak ki, amelyen a következő adatok szerepelnek: testi fejlődés, pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés és magatartásproblémák vizsgálata, látás kancsalság vizsgálata, hallás vizsgálata, beszédfejlődés, mozgásszervek vizsgálata.

Iskolás korban a szűrések mellett rendszeres felvilágosító előadásokat tartanak a táplálkozásról, életmódról, káros szenvedélyekről. Egyik kiemelt feladat a tetvesség megelőzése. A védőnő minden héten 1 alkalommal látogatja az óvodás korú gyermekeket lúdtalp, gerincferdülés szűrés érdekében.

A védőoltások adása a betegségek megelőzésében nagyon fontos. A kötelező oltásokon kívül kampányoltás és ismétlődő oltás van.

A szolgáltatásokhoz való hozzáférés ingyenes, a tájékoztatás a kötelező megjelenésekről írásban, az előadásokról hirdető táblákon, újságban való megjelentetéssel történik. Szórólapokkal, ingyenes kiadványokkal a minél szélesebb rétegekhez való eljutás biztosított.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Településünkön ez a szolgáltatás nem érhető el, az ellátások Sárváron, Szombathelyen érhetők el.

A fejlesztő ellátás az óvodában szükség esetén megbízási szerződéssel foglalkoztatott fejlesztő pedagógus az iskolában gyógypedagógus részvételével történik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A Képviselő-testület rendeletében lehetőséget ad a rászoruló időseknek és tartósbeteg lakosoknak szociális étkezés igénybevételére. Ezzel anyagilag is segítik a rászorulókat és juttatják meleg ételhez azokat, akik nem tudják már magukat ilyen módon ellátni.

Az étlap összeállításánál figyelembe veszik, hogy az ételek változatosak, finomak legyenek és a közétkeztetés szabályainak megfeleljenek.

Vámoscsaládon a falugondnoki szolgálat házhoz szállítja az ebédet a rászorulóknak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Vámoscsaládon nem működik Sportegyesület, de amatőr labdarúgó csapat működik.

A futballhoz kapcsolódóan több rendezvény kerül hagyományosan megrendezésre, ilyen a labdarúgó kupa, amely hagyományosan a falunap délelőttjén kerül megrendezésre.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan nehéz helyzetben lévő egyéneknek, hogy otthonukban, lakókörnyezetükben önálló életvitelüket fenntarthassák, valamint egészségi-, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáikat megoldhassák.

Az alapszolgáltatások körében a települési önkormányzatok elsősorban az időskorúak, a fogyatékos emberek, a pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, továbbá a hajléktalan emberek számára nyújtanak szolgáltatásokat.

Falugondnoki szolgáltatás: melynek lényege az aprófalvakban élők számára a település intézményhiányából származó hátrányok enyhítése. Vámoscsaládon évek óta sikeresen működik ez az ellátási forma.

Családsegítés: mely által nyújtott általános és speciális segítő szolgáltatás a szociális munka eszközeinek és módszereinek alkalmazásával hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségek jólétéhez, fejlődéséhez, szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. Településünkön a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa látja el ezt a feladatot. Nagyon nagy segítséget nyújt még a rászorulóknak, a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás. Élelmiszer-, ruhaosztással segítik a családokat.

g) drogreprevenációs szolgáltatások;

Településünkön kimondottan ilyen szolgáltatás nem működik, de a családsegítésen belül igénybe vehető ilyen jellegű segítségnyújtás.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés a szolgáltatások igénybevételekor nem fordulhat elő. A munkatársak a szociális munka etikai kódexét maximálisan betartani kötelesek a kliensekkel történő foglalkozások során.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Népkonyha nem működik településünkön.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	642	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta.

A községben több területen van lehetőség a tartalmas és igényes művelődésre, kapcsolódásra.

- farsang,
- gyereknapi,

- nyugdíjas délután,
- mikulás ünnep,
- sportrendezvények: falunapi labdarúgó torna
- fogathajtó verseny

A település szépítésére, a hagyományok őrzésére és kulturális értékmegőrzése szerveződött a Vámoscsaládért Egyesület elnevezésű civil szervezet.

A helyi község aktív szereplői a Vöröskereszt helyi szervezete és az egyház.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Az Alkotmánybíróság még 2012 novemberében megsemmisítette azt a törvényi rendelkezést, amely szerint az önkormányzatok maguk határozhatják meg, melyek a helyben szankcionálható közösségellenes magatartások. Az önkormányzati törvény 2013. január 1-jétől hatályos módosítása ezért immár nem a közösségellenes magatartások, hanem a közösségi együttélés igen tágra értelmezhető szabályainak meghatározására ad felhatalmazást az önkormányzatoknak.

2013. január elsejétől ugyanis az önkormányzatok rendeletbe foglalhatják a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek megsértésének jogkövetkezményeit.

Helyi rendeletben nincsenek lefektetve ezek a szabályok, mert községünkben nem volt még olyan kirívó eset, hogy erre szükség lett volna. A vitás eseteket a helyi körzeti megbízott eredményesen megoldotta.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

2013. évtől a köznevelési törvény szerint az érettségi vizsga előfeltételeként 50 óra közösségi szolgálatot kell teljesíteniük. Az idősök látogatásától az irodai munkáig sokféle feladat közül választhatnak.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Nincs nemzetiségű sokszínűség településünkön, ezért nem rendelkezünk olyan jellegű programokkal, amelyek kimondottan a nemzetiségek részére szólnak.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Településünkön több civil szervezet működik:

- Vámoscsaládi Polgárőr Egyesület
- Varázsképek kézműves csoport
- Hársfavirág Asszonykórus

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Az Önkormányzat nem áll rendelkezésére adatokkal arra vonatkozóan, hogy Vámoscsaládon hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozónak.

Településünkön nincs roma nemzetiségi önkormányzat, ezért nincs a célcsoportra vonatkozó esélyegyenlőségi tevékenység sem.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Mélyszegénység: Eladósodás, adósságrendezési problémák	Iskolázottság felmérése, támogatott elhelyezkedés, motiváció megteremtése a munkahely keresésre, szemléletformálás.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A helyi ellátórendszer az Önkormányzat, a Vas Megyei Kormányhivatal Járási Gyámhivatala, az orvosi, védőnői szolgálat és többek között a karitás, különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, ezáltal védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Községünkben a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg. Erre vonatkozóan sajnos nincs megfelelő adatunk, táblázatunk. A segítők munkáját megkönnyítené, ha ezek rendelkezésre állnának.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	152	151	303	50,17%	49,83%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			10	3,30%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	18	18	36	5,94%	5,94%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	4	4	8	1,32%	1,32%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

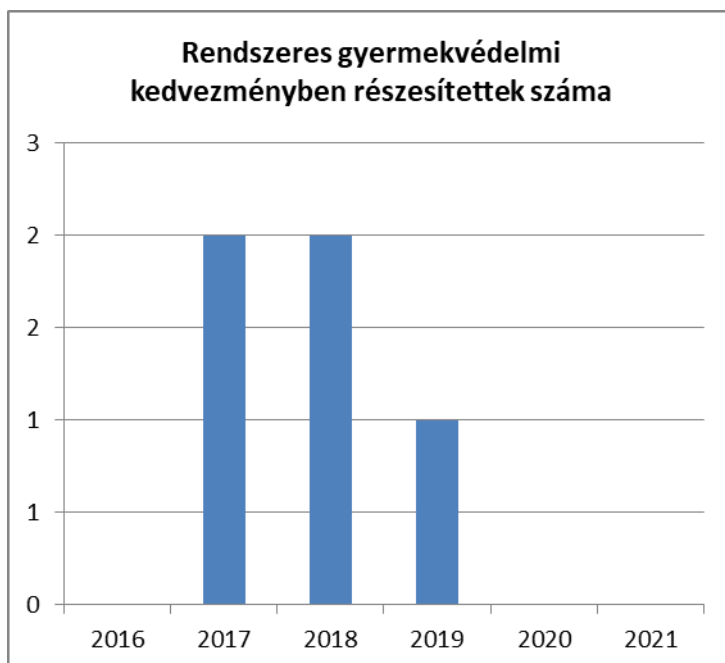
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Vámoscsaládon nem volt védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermek a településen.

- b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	2
2018	2
2019	1
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- természetbeni támogatásnak (július, november hónapban)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a nagykorú személy a lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjénél kérheti. A jegyző a támogatásra való jogosultságot 1 év időtartamra állapítja meg.

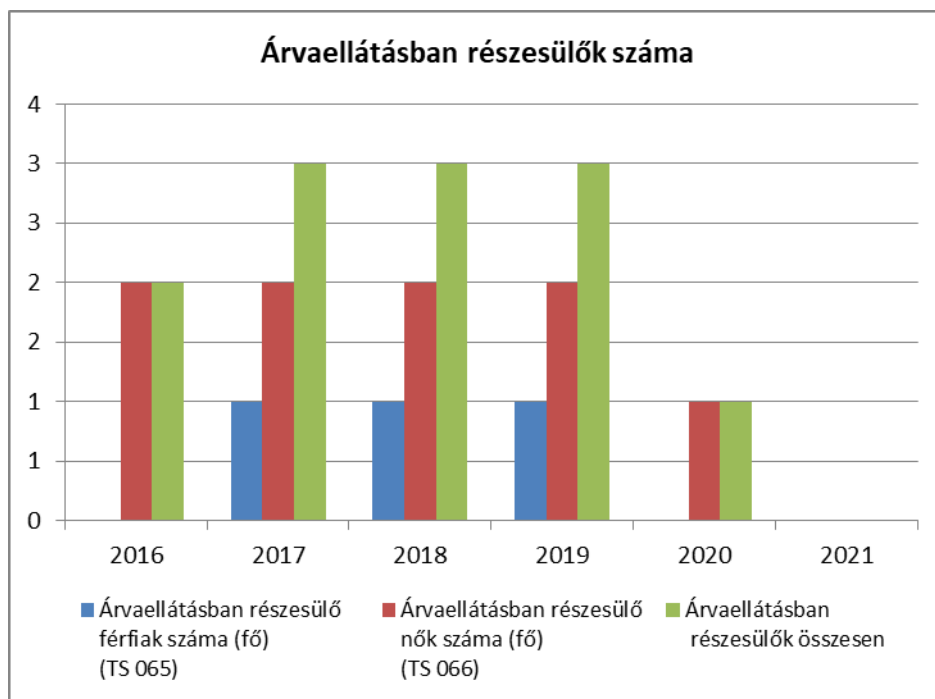
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek száma 2011-ig folyamatos emelkedést mutatott, majd visszaesett a 2010-es szintre.

Forrás: 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	0	2	2
2017	1	2	3
2018	1	2	3
2019	1	2	3
2020	0	1	1
2021	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Vámoscsaládon nincs nem magyar állampolgárságú gyermek.

Forrás: Önkormányzati adatok, BM-BÁH

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Településünkön nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen nincs szegregált lakókörnyezet, így ott élő gyermek sem.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A szomszédos Uraiújfalu település a védőnői körzet központja, ahol 1 fő védőnő látja el Uraiújfalu és Vámoscsalád védőnői feladatait. A védőnő Uraiújfaluból jár ki tanácsadásra, így a gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. Az óvodákban, általános iskolákban zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

A védőnők több mint 90 éve kulcsszerepet töltenek be a nő,- anya, csecsemő, gyermek-ifjúság és családvédelemben. A védőnői szolgálat az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez. A védőnői feladatokat a területi- és iskolai védőnők látják el.

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. A védőnő feladatai a következők:

- Nővédelem
- Várandós anya gondozása
- Gyermekágyas gondozása
- Gyermekek gondozása a hatodik életévig
- Óvodában végzendő feladatok
- Családgondozás

Forrás: Védőnői adatközlés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok					

A településen gyermekorvos nem praktizál, a háziorvos látja el a gyermekeket is. A táblázatban szereplő szám a praxisra vonatkozik, mivel egyazon háziorvos látja el Uraiújfalu, Vámoscsalád és Nagygeresd településen is a háziorvosi feladatokat. A háziorvosi praxis központja a szomszédos Uraiújfalu település, Vámoscsaládon hetente két alkalommal van rendelés. Gyermekorvos a közeli Répcelakon, illetve Sárváron működik.

Forrás: önkormányzati adatközlés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek korai fejlesztését Szombathelyen a Korai Fejlesztő Központ és Micimackó Óvoda biztosítja 0-7 éves korig. Szülő kérésére és a megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslatára történik a felvétel. Az intézmény feladatköre, a megváltozott fejlődésmenetű gyermekek korai fejlesztése. 4 óvodai csoporttal, melyből kettő középsúlyos fokban értelmileg sérült gyermekek részére, egy logopédiai és egy konduktív óvodai csoporttal működik. Ezen kívül ambuláns ellátást, pedagógiai szakszolgálatot is biztosít az intézmény.

Forrás: Korai Fejlesztő Központ

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Ide sorolhatók a pénzbeli ellátások és a személyes gondoskodást nyújtó ellátások. Ez utóbbi esetén kiemelendő a gyermekjóléti szolgáltatás (tájékoztatás; tanácsadás; várandós anyák támogatása; szabadidős programok szervezése; veszélyeztetettség feltárása, javaslat készítése; családgondozás).

Vas megyében minden településen működik gyermekjóléti szolgálat. A településen a kistérségi szinten szervezett Gyermekjóléti Szolgálat látja el a gyermekjóléti feladatokat. A szolgáltatás alapvető célja a gyermekek családjukban történő nevelkedésének elősegítése a gyermek mindenkifelett álló érdekét figyelembe véve. A gyermekvédelmi jelzőrendszer kiépült, megfelelően működik, a jelzőrendszeri tagok jelzési kötelezettségüknek többnyire eleget tesznek.

Gyermejkölési alapellátást Vámoscsalád településen a kötelező feladat -ellátási körébe tartozó gyermejkölési alapellátást a Sárvári Többcélú Kistérségi Társulás keretein keresztül biztosítja.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	0	n.a.
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	n.a.
2020	0	n.a.
2021	0	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen nem működik bölcsőde. Legközelebb a szomszédos Répcelakon található bölcsőde, oda azonban helyhiány miatt csak a répcelaki lakhellyel rendelkező gyermekek nyerhetnek felvételt. Vámoscsaládon nem működik családi napközi.

Az óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény aktivitását. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Az óvoda nevelőintézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére

törekszik. Tehát nem csupán "megengedi", hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. Az óvodai nevelés célja:

A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése.

Vámoscsalád óvodás korú gyermekei a szomszédos Uraiújfalu és Répcelak óvodáiba járnak.

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelmi igazgatási feladatokat a községben a jegyző és/vagy a pénzügyi előadók látják el. 2013. évtől a járási hivatalokhoz is csoportosítottak át feladatokat. A jegyzők hatáskörüket, többnyire a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával, környezettanulmány készítésével összefüggésben gyakorolják. Egyéb, jegyzői hatáskörbe utalt ügy ritkán fordul elő. A pénzbeli ellátásokkal kapcsolatos ügyeket általában a pénzügyi előadók intézik. A járási hivatalokhoz kerültek a védelembe vétellel és az ideiglenes hatályú elhelyezéssel kapcsolatos feladatok.

Vámoscsaládon jogszerűen megállapításra kerül a jogosultak részére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. Lehetőség van arra is, hogy szükség esetén a képviselő-testület a rászoruló kiskorúakat rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítheti. Az oktatási intézményekben megoldott a gyermekek étkeztetése, a jogosultak megkapják a Gyvt.-ben előírt kedvezményeket. A szociális nyári gyermekétkeztetés évek óta működik a településen, az igénybe vevők száma évről évre növekvő tendenciát mutat.

A gyermekjóléti szolgálatok és a hatósági jogkört gyakorlók együttműködése, kapcsolata jó.

Az önkormányzat segítőkész, lehetőségeikhez mérten támogatják a nehéz helyzetbe került családokat. Ezt támasztják alá a gyermekjóléti szolgálatok beszámolóí, és a családgondozóktól kapott információk.

Forrás: Önkormányzati és Gyermekjóléti Szolgálat adatközlés

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben igénybe vehető közvetlen szolgáltatás, mint anyaoththon, vagy családok átmeneti otthona nincs a településen. Legközelebb a megyeszékhelyen található ilyen intézmény. A krízishelyzetben lévő családok a családsegítőhöz illetve az önkormányzathoz fordulhatnak segítségért, ahol minden eszközzel megpróbálnak segíteni a bajba jutottakon.

Forrás: önkormányzati adatközlés

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A szomszédos Uraiújfalu és Répcelak általános iskoláiban igénybe vehető a gyermekek számára: tömegsport, foci, úszás (tanfolyam jelleggel Sárváron). Évente megrendezésre kerülő sportrendezvények a falunapi futball-torna, fogathajtó verseny.

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

Vámoscsaládon szünidei (nyári gyermekétkeztetés) van, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok számára.

Vámoscsaládon az állami normatívával fedezett ingyenes tankönyvellátásban részesülőkön felül is támogatja az önkormányzat az iskolába járókat. A középiskolások, az egyetemi, főiskolai hallgatók 10.000.- Ft iskolakezdési támogatásban részesülnek.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Eltérő kultúrájú gyermekcsoport nincs a településünkön, a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekeket nem különböztetik meg kimondottan nekik szóló programok keretében.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az egyenlő bánásmód követelménye, a diszkrimináció tilalmának jogi megnevezése. Ezen elv szerint emberek vagy embercsoportok között nem lehet indokolatlanul különbséget tenni. A jogi szabályozás fő kérdése, hogy mi minősül indokolatlan különbségtételnek, hogy ki köteles megtartani az egyenlő bánásmód követelményét, illetve annak megsértése hogyan szankcionálható.

Az egyenlő bánásmód követelményének szabályozása Magyarországon háromszintű. Az Alaptörvény általános érvénnyel mondja ki a hátrányos megkülönböztetés tilalmát; az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény a jogrendszer egésze számára ad részletesebb útmutatást a követelmény értelmezéséhez; végül számos ágazati jogszabály (Munka Törvénykönyve, közoktatási és felsőoktatási törvény, egészségügyi törvény, stb.) utal az esélyegyenlőségi törvényre, és állapít meg további, csak az adott területen érvényes szabályokat.

Településünkön nincs hátrányos megkülönböztetés, nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye. Ez nemcsak azért valósul meg, mert a törvény kimondja, hanem mert a települést vezetőik és a településen élők moralitása, erkölcsössége, hitvallása, emberszeretete ezt nem engedi.

Forrás: önkormányzati adatközlés

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A szociológiában a pozitív diszkrimináció, hátrányt csökkentő megkülönböztetés csoportra, személyre vonatkozó jogi, adminisztratív vagy egyéb segítséget jelent, melyre a csoport vagy személy valamilyen szempontból a többséghez képest hátrányos helyzete ad okot. Indítéka a domináns egyén vagy csoport együttérzése, megértés illetve a másik fél követelése vagy tiltakozása a gazdasági és társadalmi igazságtalanság ellen. Szándéka a szolidaritás, az embercsoportok közötti gazdasági vagy társadalmi igazságtalanság enyhítése, vagyis az esélyegyenlőség megteremtése.

A pozitív diszkrimináció bizonyos esetben korlátokat állít főleg a domináns és esetleg a hátrányos helyzetben lévőknek, mégis az esélyegyenlőséget vizsgálva igazságosabb. Például ilyen egy alulképviseelt csoport tagjainak segítése, részesülése az arányosság elvén (kvótával).

- A hátrányos helyzetű várandós és kisgyermekes anyák anyagi és egészségügyi támogatása.
- Kis jövedelmű mozgásukban korlátozott emberek segédeszközeinek beszerzési támogatása.
- Célzottan a nagyon elesett rétegek részesültek magasabb segélyekben.
- Hátrányos helyzetű régióban kialakítják az elsődlegességeket élvező oktatási intézményeket, az adómentességet élvező munkahelyteremtő/telepítő tevékenységet, bővítik az öngazgatás hatáskörét és a bevételét.
- Az épület és utak akadálytól való mentesítése.
- A közszolgáltatásban kötelezővé és hivatalossá teszik a tájékon élő jelentősebb kisebbség nyelvének használatát. Tehát nyelvhasználati szempontból megszűnik a kisebbséghez tartozó polgár hátránya.
- Egy alulképviselt, korábban hátrányos helyzetbe került társadalmi csoportokkal, így a feketékkel, nőkkel, az őslakosokkal és nemzeti kisebbségekkel kapcsolatosan hozott intézkedések, mely elősegíti a foglalkoztatásban, a felsőoktatásban és a közügyekben való részvételt.

A magyar Alaptörvényben

Az Alaptörvény kifejezetten utal pozitív diszkriminációs lehetőségekre, például az állam saját kötelezettsége meghatározásával, amikor előírja, hogy az anyáknak a gyermek születése előtt és után külön rendelkezések szerint támogatást és védelmet kell nyújtania.

Az Alaptörvény szerint Magyarország a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.

A Magyar Alkotmánybíróság véleménye a korábbi Alkotmány megkülönböztetés-mentességről szóló bekezdése értelmezésével kapcsolatban: " ... a diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden még a végső soron nagyobb társadalmi egyenlőséget célzó megkülönböztetés is tilos. ...ha valamely – Alkotmányba nem ütköző – társadalmi cél vagy valamilyen alkotmányos jog csakis úgy érvényesíthető, hogy a legszűkebb értelemben vett egyenlőség nem valósítható meg, akkor az ilyen pozitív diszkriminációt nem lehet alkotmányellenesnek minősíteni." Ilyen például Magyarországon a romák előnyös megkülönböztetése.

Az önkormányzat által nyújtott támogatások nem mindig azokhoz a célcsoportokhoz jutnak el, akinek ténylegesen szükségük lenne rájuk. Azok, akik kapják esetlegesen alkalmi-, feketemunkát vállalnak, és így az Önkormányzattól kapott támogatások további felemelkedésüket szolgálják. Általános tendencia, hogy ez a fajta megkülönböztetés a társadalmat két részre osztja: „támogatókra” és „támogatottakra”, ahol a támogatók igyekeznek kibújni a kötelezettségek alól, a támogatottak pedig visszaélhetnek jogaikkal.

A ruhaosztás, adományozás erősíti az elmaradottabb társadalmi csoportokban az áldozat szerepet, ahelyett, hogy valóban az esélyek egyenlőségét teremtené meg.

Forrás: Önkormányzati adatközlés, Alaptörvény.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	0	0,00
2017	n.a.	0	0,00
2018	n.a.	0	0,00
2019	n.a.	0	0,00
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés			

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Vámoscsaládon jelenleg kevés óvodás korú gyermek van. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű illetve SNI gyermek nincs, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek sincs, ezért az óvodában, iskolában ez nem releváns.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

c)

Vámoscsaládon nincs köznevelési intézmény, ezért esetünkben nem releváns.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Vámoscsaládon ilyen megkülönböztetés, elkülönítés nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Településünkön nem működik iskola, így erre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	0
2017	n.a.	n.a.	n.a.	0
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok				

Településünkön a jogszabályokban előírt hátránykompenzáló juttatások biztosítottak, ezen felül pozitív diszkrimináció nem jellemző.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Vannak szociális hátrányban lévő gyermekek	Teljes felzárkóztatás elérése
A gyerekek helyi identitástudata csökken	Kirándulások szervezése, önszerveződések támogatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a gender (nemek közötti) szempontok és problémák tekintetében.

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak (2.táblázat). Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

A munkaerő kereslet drasztikus visszaesése nem egyformán érintette a férfiakat és a nőket. Például a nők gazdasági aktivitása és foglalkoztatottsága lényegesen nagyobb mértékben csökkent, mint a férfiaké.

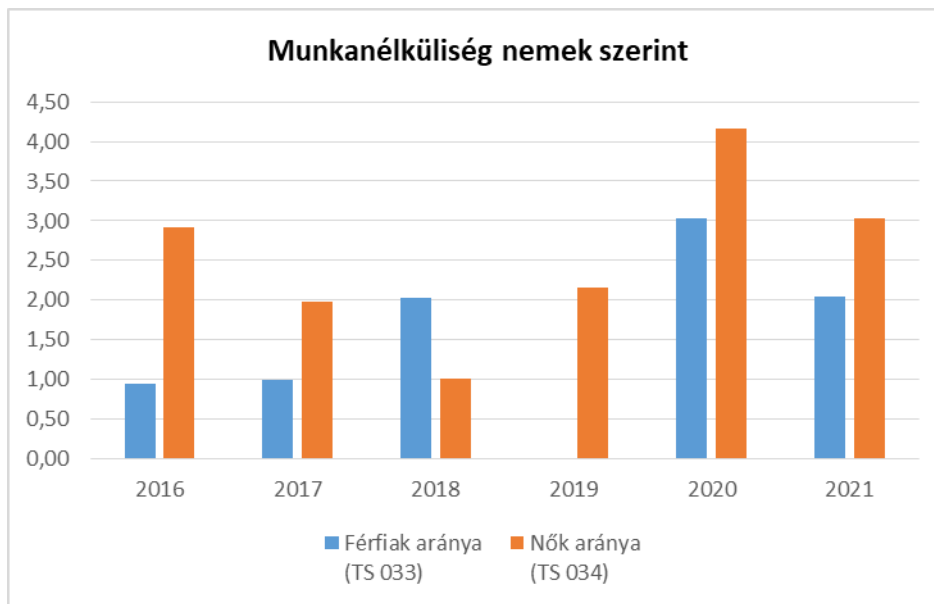
Vámoscsalád település célja a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

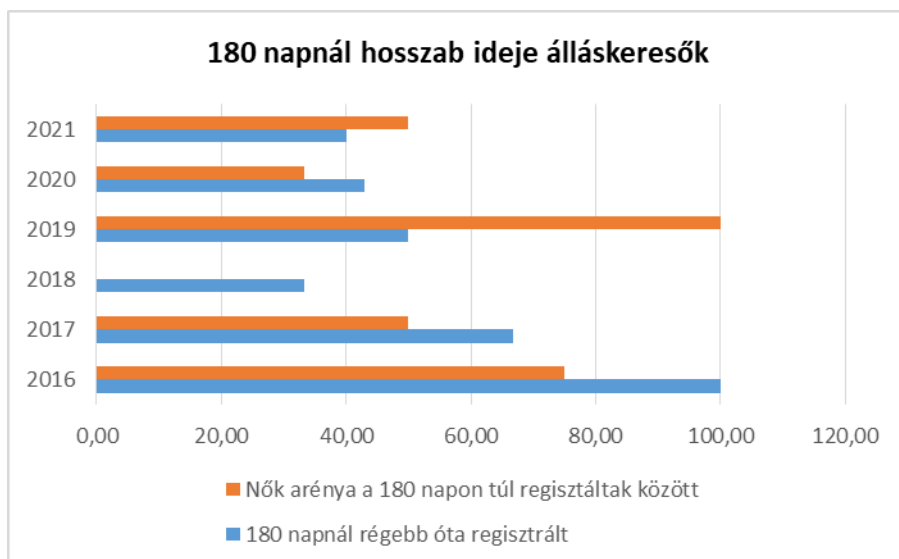
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	0,94	2,91	1,93%
2017	0,99	1,98	1,49%
2018	2,02	1	1,51%
2019	0	2,15	1,08%
2020	3,03	4,17	3,60%
2021	2,04	3,03	2,54%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

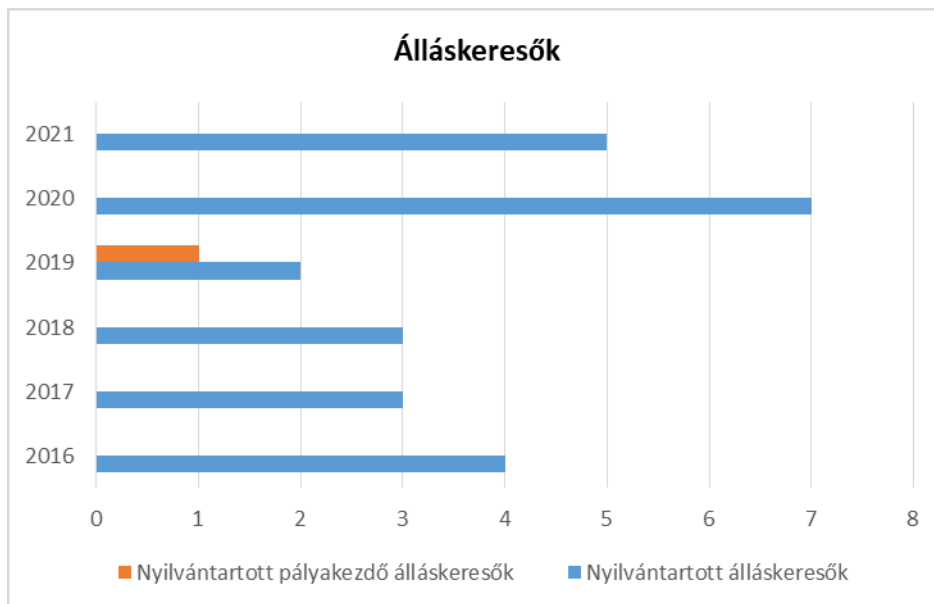
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	100	75
2017	66,67	50
2018	33,33	0
2019	50	100
2020	42,86	33,33
2021	40	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	4	0
2017	3	0
2018	3	0
2019	2	1
2020	7	0
2021	5	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők mindazon kihívásokkal szembesülnek a gazdaságban, mint a férfiak, de ezeken felül még sajátosan női problémákkal is meg kell küzdeniük. A nők bizonyos életszakaszaiban a munka és család egyensúlyának megteremtése nagyobb feladatokat jelent számukra. Ezért lehetőséget kell teremteni arra, hogy ezen átmeneti életszakaszokban se szoruljanak ki a foglalkoztatásból, és így a rugalmasabb, családbarát munkavállalási formák, munkaerő-piaci modellek használatával gazdálkodjunk jobban a női erőforrásokkal.

A nők gazdasági szerepvállalása, munkaerő piaci részvétele egyre hangsúlyosabb stratégiai kérdés. Ez a női foglalkoztatás külön és kiemelten történő kezelése nélkül nem megvalósítható. Ha nem tudjuk biztosítani a társadalmunk felét jelentő nők számára a megfelelő lehetőségeket a munka világában, akkor egyszerűen elpazaroljuk a nők tudását, kompetenciáikat, kreativitásukat. Vámoscsaládon jelenleg nincs olyan program, amely a nők foglalkoztatását elősegítené

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A hátrányos helyzetűek Magyarországon jelenlevő legkomolyabb munkaerő-piaci feszültséggel rendelkező és létszámukat tekintve legjelentősebb csoportjai az alacsony végzettségűek, a bevándorlók, illetve menekültek, a megváltozott munkaképességűek, illetve fogyatékosok, valamint a cigányság.

Az alacsony végzettségűek definiálását többféleképpen értelmezhetjük. A számos meghatározás közül megpróbáltunk egy összefoglaló definíciót alkotni. E szerint, ha konkrétan meg akarjuk nevezni az alacsony végzettségűeknek nevezett csoport tagjait, akkor annak tekinthetjük egyrészt azokat, akik még az általános iskolát sem fejezték be, másrészt a munkaerőpiac szereplőinek azon tagjait, akik ugyan elvégezték az általános iskolát, de ezen kívül semmilyen végzettséget nem szereztek, azaz szakma nélkül szintén kevés esélyük van az elhelyezkedésre.

A kimutatás adatai szerint a nők minden esetben jóval kisebb arányban találnak munkát, mint a férfiak. Ez hatványozottan igaz a befejezetlen általános iskolai végzettséggel rendelkezők csoportjára. Általános megállapítás, hogy e körben a férfiaknál a foglalkoztatottak aránya jóval több, mint a nőkénél.

A településünkön nem rendelkezünk adatokkal az alacsony végzettségű álláskereső nők számára vonatkozóan, így elhelyezkedési lehetőségeikre vonatkozóan nincs információnk.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányukat leginkább a gyermekszülés és nevelés miatt történő kiesés esetében ismerik el, és a társadalom is csak erre korlátozza hátrányosságuk fogalmát. Az üvegplafon jelenségét természetesnek vélik: a vezető testületekben és a felső vezetésben a nők aránya különösen alacsony. Gyakran hallani az érvelést: hogyan is maradhatna egy nő késő estig a munkahelyén, ha közben a család életének felelősségét is viseli.

Az önkormányzatnál, mint munkáltatónál nem érheti hátrányos megkülönböztetés a női munkavállalókat, sőt túlnyomó többségben vannak a férfiakhoz képest.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Vámoscsaládon nincs bölcsőde, legközelebb a Répcelakon található bölcsőde, oda azonban csak a répcelaki lakóhellyel rendelkezők nyerhetnek felvételt. A 3-6 éves gyermekek a szomszédos Uraiújfaluba illetve Répcelakra járnak óvodába. Őket a falugondnoki szolgálat kisbusza szállítja oda-vissza. Arra vonatkozóan nincsen adatunk, hogy a munkahelyeken milyen családbarát munkahelyi megoldásokat alkalmaznak.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Vámoscsaládon 1 fő védőnő látja el a védőnői feladatokat. A védőnői körzet központja a szomszédos Uraiújfalu településen van, az 1 fő védőnő egy személyben látja el a feladatokat a két településen.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

Önkormányzati szinten erről nem rendelkezünk információval.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Vámoscsalád községben élő nők számára jelenleg nincs anyaoththoni ellátás igénybevételére lehetőség. Szombathelyen van ilyen intézmény, de oda csak szombathelyiek kérhetik felvételüket.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A Képviselő-testületnek nincs női tagja, de a Vámoscsaládért Egyesület nagyrészt női tagokkal működik. Az Uraiújfalui Közös Önkormányzati Hivatal Uraiújfalui kirendeltségének dolgozói is nők. (Az Uraiújfalui Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik Vámoscsalád is.)

Megállapítható, hogy faluban nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A közparkok és közkertek alkotják a kerület zöldhálózatainak központi elemeit, ezeket folyamatosan szépítjük, bővítjük. Az önkormányzat színvonalas programokat, rendezvényeket kínál mindazoknak, akik hasznosan kívánják eltölteni szabadidejüket. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi hagyományos programokat is szerveznek: színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, egyaránt megtalálhatók.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kismamák munkába való visszatérése, a munkahely és a család összeegyeztetése nehéz	Képzések keresése, családi napközi megszervezése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Vámoscsaládon is jellemző az az általános tendencia, ami az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

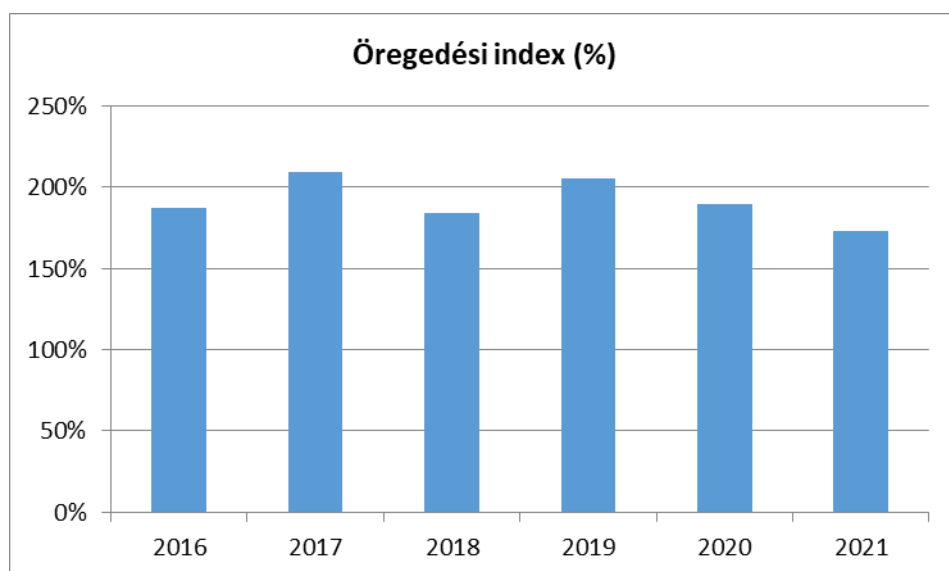
- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott dementia.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

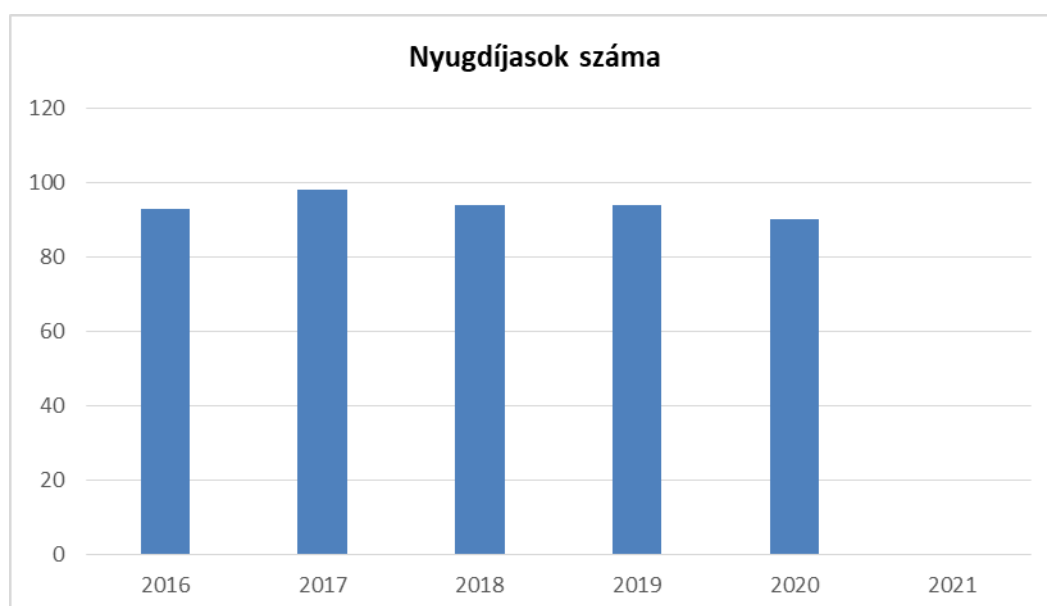
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	58	31	187,10%
2017	67	32	209,38%
2018	70	38	184,21%
2019	74	36	205,56%
2020	74	39	189,74%
2021	71	41	173,17%

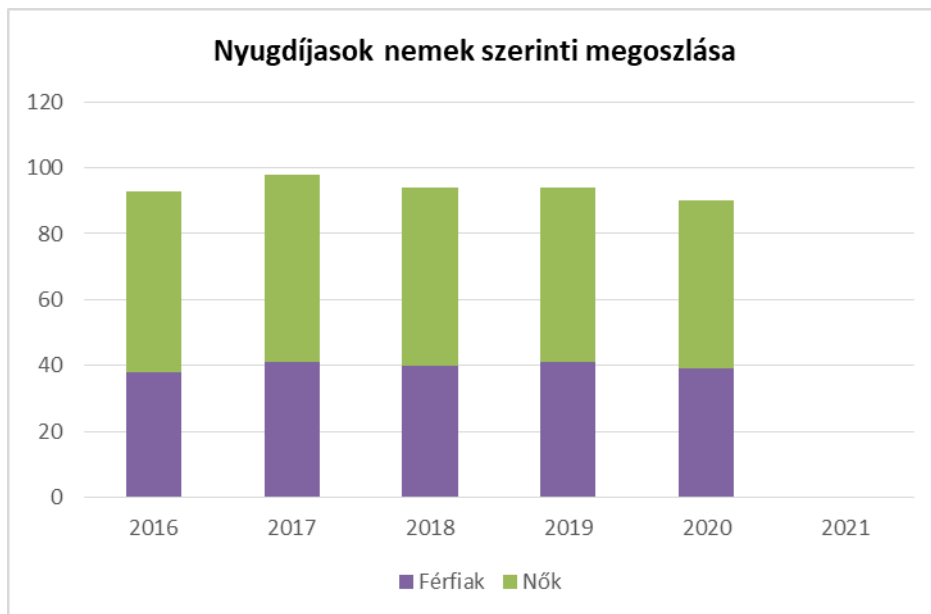
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	38	55	93
2017	41	57	98
2018	40	54	94
2019	41	53	94
2020	39	51	90
2021	0	0	0

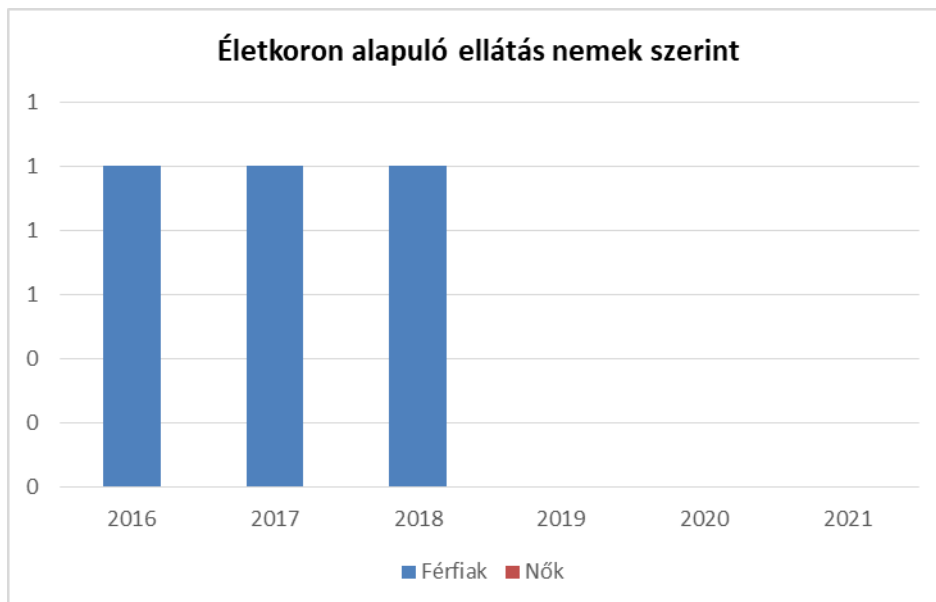
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	1	0	29	37	0	4	0
2017	1	0	33	40	0	4	0
2018	1	0	34	38	0	3	0
2019	0	0	34	38	0	3	0
2020	0	0	34	37	0	4	0
2021	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	4	3	3	2	7	5
41-45 év (TS 042)	Fő	1	0	0	0	2	0
	%	25,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28,57%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	0	0	0	0	0
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	0	0	0	0	0
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1	1	1	1	0	0
	%	25,00%	33,33%	33,33%	50,00%	0,00%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1	1	1	0	2	2
	%	25,00%	33,33%	33,33%	0,00%	28,57%	40,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészséges nyugdíjas-korúak szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély akkor van, speciális tudással rendelkeznek, hiányszakmákban dolgoznak.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Településünkön, nincs lehetőség ilyenfajta szolgáltatásra.

Forrás: Önkormányzat adatközlés

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Településünkön nincs ilyenfajta megkülönböztetés.

Forrás: Önkormányzat adatközlés

6.3 A közsolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

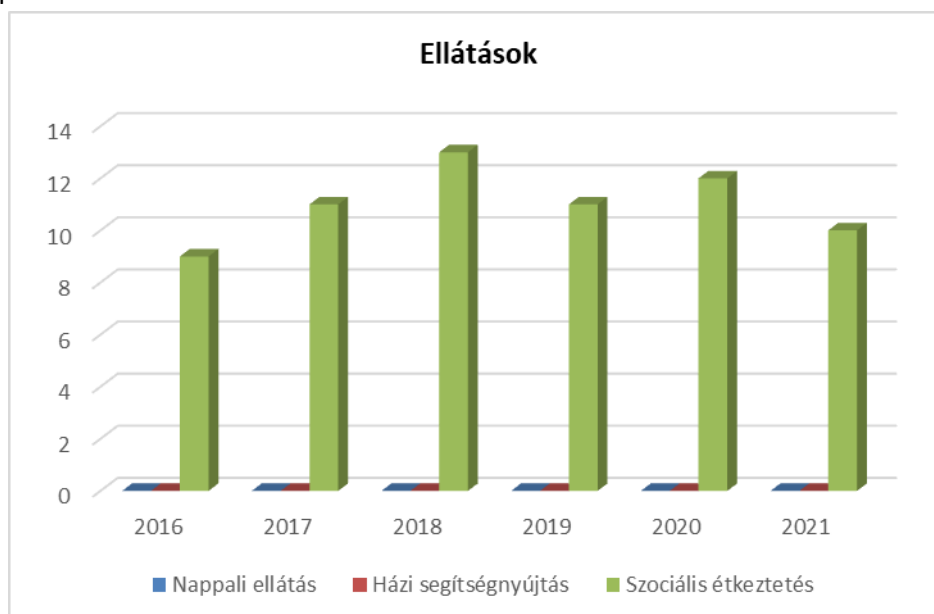
A helyi közsolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a falu minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít. Minden évben megrendezésre kerül az nyugdíjas nap, amelyen színes programok és vacsora várja a nyugdíjasokat. Vámoscsaládon sikeresen működik a falugondnoki szolgálat.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	58	0	0	9
2017	67	0	0	11
2018	70	0	0	13
2019	74	0	0	11
2020	74	0	0	12
2021	71	0	0	10

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Vámoscsaládon Uraiújfalu és Nagygeresd településekkel összevont praxisban valósul meg a háziiorvosi ellátás. A praxis központja Uraiújfalu. Hetente kétszer rendel a háziorvos a településen a felújított, akadálymentesített orvosi rendelőben.

A településen nem található gyógyszerár, de a falugondnok kiváltja és házhoz viszi a gyógyszert annak, aki ezt igényli. A kis település bizonyos szempontból előnyösebb is lehet a naggyal szemben. A kisebb települések háziiorvosi ellátottsága jobb: egy háziorvosnak kevesebb beteggel kell foglalkoznia. Vámoscsalád rendelkezik falubusszal, így aki igényli szakorvosi vizsgálatra történő szállításra a busz igénybe vehető előzetes igénybejelentés alapján.

Forrás: Háziiorvosi adatközlés

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Vámoscsaládon felújított kultúrház várja színvonalas műsoraival a falu lakosságát. A Kultúrházban található a Könyvtár, ami mindenki számára kínál olvasnivalót. Gazdag programsorozatainkon a lakosság nagy része részt vesz. A programok összeállításánál figyelembe vesszük a fiatalok és idősek igényeit. A minden évben megrendezésre kerülő falunap keretében, sok fellépőnek, előadónak nyújtunk bemutatkozási lehetőséget. Minden évben megrendezésre kerül a nyugdíjas nap.

Forrás: Önkormányzati Adatközlés

b) idősek informatikai jártassága;

Adatok beszerzése erre vonatkozóan nehézkes. Tapasztalataink szerint az idősek nagy része nem rendelkezik informatikai tudással. Elmondható, hogy az időskorúak információs képességei rosszabbak az országos átlagnál. Az információs eszközök használatában hátrányban álló társadalmi csoportoknak – így az időskorúaknak is – saját érdekük, hogy felzárkózzanak a társadalom többi rétegéhez, és megtanulják az információs eszközök használatát.

c) a generációk közötti programok.

A települési programok úgy kerülnek megszervezésre, hogy az idősebb korosztály számára is vonzó és hozzáférhető legyen. Ezen rendezvények alkalmasak arra, hogy találkozzanak a különböző generációk és megoszthatják egymással tapasztalataikat.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Minden évben megrendezésre kerül az nyugdíjas nap, amelyen színes programok és vacsora várja a nyugdíjasokat. Minden évben nyugdíjas kirándulást szervez a Vöröskereszt helyi szervezete, amikor kirándulás keretében kulturális programokon vehetnek rész nyugdíjasaink.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idős emberek élethelyzetét feltáró adatok hiánya	Adatbázis létrehozása
Információs szolgáltatás az időskorú lakosság felé: a települési célok, feladatok, programok megismerése, elfogadása, azonosulás a feladatokkal.	Információs szolgáltatás (kiadvány, szórólap, lakossági fórum)

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

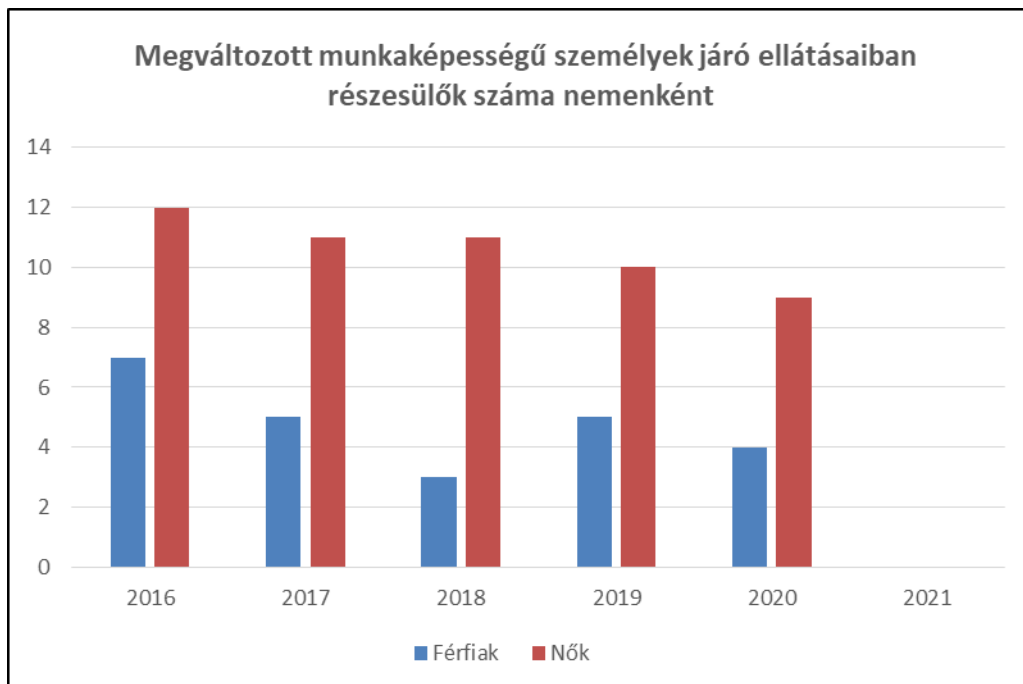
A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány nagyon alacsony.

A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékossg esetén még jelentősebb.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	7	12	19
2017	5	11	16
2018	3	11	14
2019	5	10	15
2020	4	9	13
2021	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

A megváltozott munkaképességű személyek ellátórendszere 2008. január 1-jével jelentős mértékben átalakult. Bevezetésre került az egészségkárosodás mértékének vizsgálatán alapuló új minősítési rend, illetve egy új ellátás, a rehabilitációs járadék. Az ellátások közötti összhang megteremtése érdekében 2008. január 1-jétől módosult a megváltozott munkaképességen alapuló egyéb szociális ellátások szabályozása is.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak egyike a ROKKANTSÁGI ELLÁTÁS. Az ellátásra való jogosultság alapja a rehabilitációs hatóságnak a komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslata. A javaslatától függően a megváltozott munkaképességű személyek

- a) rehabilitációs ellátásban vagy
- b) rokkantsági ellátásban

részesülhetnek amennyiben az egyéb jogosultsági feltételek is fennállnak.

A rehabilitációs hatóság a komplex minősítés során megállapítja, hogy a megváltozott munkaképességű személy

- a) rehabilitálható
- b) rehabilitációja nem javasolt.

Vámoscsaládon egészségkárosodott személy szociális ellátása címen nem részesül senki támogatásban.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Vámoscsaládon nincs nappali ellátást biztosító intézmény.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Még mindig kevés fogyatékos dolgozik Magyarországon, pedig azt gondolnánk, hogy a XXI. században ez nem fordulhat elő, főként, hogy az Európai Unióban tiltják a diszkrimináció minden formáját. A nemzetközi cégek sokszínűség politikája ellenére sokan idegenkednek ezen társadalmi csoport alkalmazásától és még mindig nem fogadják el, hogy nem csak egyfajta élet, egyfajta ember létezik és hogy a megváltozott munkaképességű, fogyatékos dolgozó nem ragályos beteg, hanem ugyanolyan ember, mint bárki más és túlbecsülik a munkába állásukhoz szükséges esetleges átalakítások költségeit.

Községünkben nincs olyan munkahely, ahol meg lehetne valósítani a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségét. A megváltozott munkaképességűek számára a közeli Jákfa településen van munkalehetőség.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Kimondottan fogyatékkal élők számára településünkön nincs munkavállalást segítő lehetőség.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Vámoscsaládon nincs hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az államnak, a társadalom szervezeteinek és tagjainak oly módon kell tevékenységüket végezni, hogy az ne okozhasson olyan károsodást, amely fogyatékossg kialakulásához vezet, illetve olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek képesek lesznek teljesebb életre és a fogyatékossgukból fakadó terheik csökkenthetőek.

A fogyatékos személyekkel kapcsolatos magatartás, tevékenység során úgy kell eljárni, hogy az a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzze, illetőleg annak következményeit enyhítse.

Az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkori lehetőségeivel összhangban.

Helyi szinten nincs ilyen intézmény, a településen élők nem igényelnek ilyenfajta szolgáltatást. A megyeszékhelyen érhető el legközelebb ez a szolgáltatás.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban erre vonatkozóan nem rendelkezünk.

Forrás: Uraiújfalui Közös Önkormányzati Hivatal

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A falugondnoki szolgálat során használt gépjármű alkalmas a fogyatékkal élő lakosok szállítására is, így számukra is elérhetővé válnak ezen szolgáltatások.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Vámoscsaládon megállapítható, hogy az általunk kezelt közszolgáltató intézmények és közművelődési intézmények megfelelnek a részben akadálymentesítettség követelményeinek.

Az önkormányzati tulajdonú épületek közül kiemelkedő az orvosi rendelő akadálymentesítése. Részben akadálymentes a Kultúrház és Könyvtár.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékos emberek helyzetét különösen nehezíti, hogy az akadálymentes közlekedés, a hivatalok és szolgáltató szervezetek akadálymentes megközelítése, elérése, a szolgáltató infrastruktúra akadálymentessége nehézkes. Községünkben ez a szolgáltatás részben megoldott.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Nem rendelkezünk arra vonatkozóan információval, hogy a településen jelenlévő munkáltatók az akadálymentesítés területén milyen beruházásokat végeztek.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Járdák felújítása anyagi forrásaink függvényében történik. Amint lehetőség adódik, pályázati segítséget is igénybe veszünk.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Általánosságban elmondható, hogy a középületek megközelíthetősége kerekesszékekkel megoldott.

Legtöbbsen akadálymentesítéskor csak a mozgásszervi fogyatékosokra gondolnak – az ő csoportjukon belül is leginkább a kerekesszékekkel közlekedőkre, holott gondolnunk kell a kerekesszékekkel közlekedőkön kívül az idősekre; a hallássérültekre; a vakokra illetve a gyengén látókra; továbbá az értelmi képességeikben korlátozottakra is. Forrás: Önkormányzati adatközlés

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban erre vonatkozóan nem rendelkezünk.

Forrás: Uraiúfalui Közös Önkormányzati Hivatal adatközlés.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen szervezett programok a fogyatékossgal élők számára is elérhetők, külön számukra szervezett program nincs. A helyi kultúrház akadálymentesített, így a kerekesszékekkel érkezők is részt tudnak venni az itt tartott rendezvényeken.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A település akadálymentesítése még nem teljesen oldódott meg a településen, de fő intézményeink nagyrészt akadálymentesítettek, ha nem is minden fogyatékossgai csoport számára. Az orvosi rendelő azonban teljesen akadálymentes.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Mozgáskorlátozott személyek közlekedése néhány helyen nehézkes, illetve járda részen még korlátozottabb.	Járdák korszerűsítése. Ezzel kapcsolatos pályázatfigyelés.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Községünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A Vámoscsaládért Egyesület célja a község területén végzett tevékenysége során a helyi érdekvédelem, értékmentés, hagyományőrzés és a települési környezet szépítése.

Nagy figyelmet fordít a közösségi élet hagyományainak megteremtésére, meglévő hagyományok megőrzésére és tevékeny szerepet kíván vállalni a falu külső képének formálásában, szépítésében.

Vámoscsaládon működik még a Polgárőr Egyesület és aktív közösségi szereplő a Vöröskereszt helyi szervezete.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Önkormányzatunk együttműködése a civil szervezettel és az egyházmegyével nagyon jónak mondható. A vallás fontos szerepet játszik a település lakosainak életében. A szervezet segítséget nyújt a döntések előkészítésében, partneri viszonyban állunk egymással. Elismerjük a munkájukat, támogatási megállapodás alapján anyagi támogatást is nyújt az önkormányzat a településen működő civil szervezetek működéséhez.

Községünkben nem működik nemzetiségi önkormányzat.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az Országgyűlés elfogadta 2011 áprilisában Magyarország Alaptörvényét, amely 2012. január 1-vel lépett hatályba. Az új Alaptörvény öt cikkben foglalkozik az önkormányzatokkal. A szabályozás sok tekintetben nem jelent érdemi változást a korábbi alkotmányi rendelkezésekhez képest, ugyanakkor változott az önkormányzatokkal kapcsolatos szerepfelfogás, az erős államnak alárendelt, az állam által határozott kontrol alá vont és döntően végrehajtó szerepre ítélt önkormányzatok képe rajzolódik ki. Jelentős változás viszont, hogy az Alaptörvény lehetővé teszi, hogy törvény elrendelhesse a helyi önkormányzat kötelező feladatának társulásban történő ellátását. Ezzel a szabályozással eldőlt a régóta folyó vita a kötelező társulásról. Miközben az új Alaptörvény nem szól a járásról, mint lehetséges közigazgatási szintről, addig a Belügyminisztérium által 2011. május elején közzétett munkaanyag az új önkormányzati törvény koncepciójáról lényegében fókuszba helyezi a jelenlegi kistérségeket felváltó járásokat. Az újonnan létrejövő járások egyben az állami igazgatás települések feletti szintje, másrészt a települési együttműködés elsődleges terepe.

Uraiújfalu és Vámoscsalád Községek Körjegyzőségéhez 2013. március 1-től csatlakozott a Nagygeresd, Nemesládony, Simaság és Vasegerszeg települések által alkotott körjegyzőség, így jött létre az Uraiújfalui Közös Önkormányzati Hivatal, mely Uraiújfalui központtal, valamint Vasegerszegen és Simaságon kirendeltséggel működik.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön nincs nemzetiségi önkormányzat.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Községünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A Vámoscsaládért Egyesület célja a község területén végzett tevékenysége során a helyi érdekvédelem, értékmentés, hagyományörzés és a települési környezet szépítése.

Nagy figyelmet fordít a közösségi élet hagyományainak megteremtésére, meglévő hagyományok megőrzésére és tevékeny szerepet kíván vállalni a falu külső képének formálásában, szépítésében.

Vámoscsaládon működik még a Polgárőr Egyesület és aktív közösségi szereplő a Vöröskereszt helyi szervezete.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A Vámoscsaládon működő for-profit szereplőkről az esélyegyenlőségi feladatok ellátásával kapcsolatban nem rendelkezünk információval.

Forrás: Önkormányzati adatközlés

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az esélyegyenlőségi fórum létrehozásával vonjuk be az érintetteket a program elkészítésének folyamatába.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Külön fórum létrehozása nem szükséges a település méretére való tekintettel. Az intézményvezetők és a civil szervezetek napi kapcsolatban állnak egymással és az önkormányzattal. Szervezett fórum az évente megtartott köz meghallgatás.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Mélyszegénység: Eladósodás, adósságrendezési problémák	Idegen nyelvi, informatikai képzések szervezésével elősegíteni a munkaerőpiacra való visszakerülést Tanácsadás szervezése
Gyermekek	Vannak szociális hátrányban lévő gyermekek	Teljes felzárkóztatás elérése
	A gyerekek helyi identitástudata csökken	Kirándulások szervezése, önszerveződések támogatása
Idősek	Idős emberek élethelyzetét feltáró adatok hiánya	Adatbázis létrehozása
	Információszolgáltatás az időskorú lakosság felé: a települési célok, feladatok, programok megismerése, elfogadása, azonosulás a feladatokkal.	Információszolgáltatás (kiadvány, szórólap, lakossági fórum)
Nők	Kismamák munkába való visszatérése, a munkahely és a család összeegyeztetése nehéz	Képzések keresése, családi napközi megszervezése
Fogyatékkal élők	Mozgáskorlátozott személyek közlekedése néhány helyen nehézkes, illetve járda részen még korlátozottabb.	Járdák korszerűsítése. Ezzel kapcsolatos pályázatfigyelés.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás		

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a település célja az itt élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és nem romák általános feszültség nélkül tudnak egymás mellett élni.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők fogalmát kitöröljük képzeletbeli szótárunkból.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek nevelését, oktatását, fejlesztését, hogy tiszteljék a hagyományainkat, empátiával rendelkezzenek rászoruló embertársaik tekintetében.

Folyamatosan odafigyelünk az idősekre, nem hagyjuk, hogy elszigetelődjenek, elmagányosodjanak.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkahely, család összeegyeztetését, a kismamák segítségét.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élőkre, toleranciát és empátiát szeretnénk kialakítani embertársainkban.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Mélyszegénységben élők felemelkedése: eladósodás, adósságrendezési problémák	Iskolázottság felmérése, támogatott elhelyezkedés, motiváció megteremtése a munkahely keresésre, szemléletformálás.	Az iskolázottsági szint és a munkából élők számának növelése.		---	Személyre szabott képzési lehetőségek magtalálása. Iskolázottság felmérése	polgármester	2024. 12. 31. (kedd)	Elhelyezkedettek száma, pozitív változás anyagi helyzetükben.	Humán: szociális ügyintéző, munkáltatók	Életvitel pozitív változásának fenntartása hosszú távon, munkahely megőrzése	---
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Szociális hátrányban lévő gyermekek felzárkóztatása	Szociális hátrányban lévő gyermekek felzárkóztatása	Teljes felzárkóztatás			Hátrányban lévő, segítségre szoruló gyermekek számának felmérése.	Szociális ügyintéző	2024. 12. 31. (kedd)		Humán: szociális ügyintéző, óvodai-iskolai pedagógusok	Életvitel pozitív változásának fenntartása hosszú távon.	
2	Gyermekek helyi identitástudatának növelése	A gyerekek helyi identitástudata csökken, ezért számukra kötődés kialakítása szűkebb lakókörnyezetükhöz	Helyi identitástudat növelése			Kirándulások szervezése, önszerveződések támogatása.	Közművelődési szakember	2024. 12. 31. (kedd)	Kirándulások száma, közös programok száma	Humán: közművelődési szakember		
III. A nők esélyegyenlősége												

1	NŐK Munkahely/család összegyeztetése	Munkahely/család összhangjának megteremtése	Munkahely/család összhangjának megteremtése, anyabarát munkahelyek, gyermekfelügyelet feltérképezése		---	Nőkért munkacsoport megalakítása	polgármester	2024. 12. 31. (kedd)	Nők tájékozottsága a lehetőségeikről	Humán: munkacsoport, munkaügyi programok nőkre szabottan	Az anyabarát munkahely lehetőséget ad, hogy több idő maradjon a családra, háztartásra.	---
---	--	---	--	--	-----	--	--------------	-------------------------	---	--	--	-----

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Információs szolgáltatás az idős korú lakosság felé	Az idősek megismerjék a települési problémákat, kitűzött célokat, fejlesztési irányokat, programokat	Idősek vegyenek részét nagyobb számban a közösségi életben, ismerjék meg a települési problémákat, kitűzött célokat, fejlesztési irányokat, programokat		---	Idősek tájékoztatása: falugyűlés, közmeghallgatás, ingyenes települési kiadványok, újság, szórólapok	polgármester	2024. 12. 31. (kedd)	tájékozott időskorú lakosság száma, időskorúak számának emelkedése a települési programokon	humán: önkéntesek, lapterjesztők, pénzügyi: újság kiadás, falubusz költségei	folyamatos tájékoztatás	---
2	Idős emberek élethelyzetének feltérképezése	Adatbázis létrehozása a településen élő idős emberek élethelyzetéről	Tevékeny időskor, közösségi életbe történő bekapcsolódás lehetőségeinek megteremtése		---	Idős emberek élethelyzetének feltérképezése, a helyi fiatalok kötelező önkéntes munkájának bevonásával	falugondnok	2024. 12. 31. (kedd)	Hány idősen ember van a településen. Hányan veszik igénybe a falugondnoki szolgáltatást, önkéntes munkát végző fiatalok száma	humán: falugondnok, önkéntes fiatalok pénzügyi	Adatok folyamatos karbantartása	---

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Belterületi járdák felújítása	Mozgáskorlátozott személyek közlekedése néhány helyen nehézkés, illetve járda részen még korlátozottabb.	Járdaszakaszok megújulása, biztonságos közlekedés			Pályázatfigyelés, pályázatírás, járdafelújítás	polgármester	2024. 12. 31. (kedd)	Megújult járdaszakaszok hossza	Humán: pályázatfigyelés, pályázatírás Pénzügyi: tervezettség	Megújult járdák folyamatos karbantartása	
---	----------------------------------	--	--	--	--	--	--------------	-------------------------	--------------------------------------	---	--	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

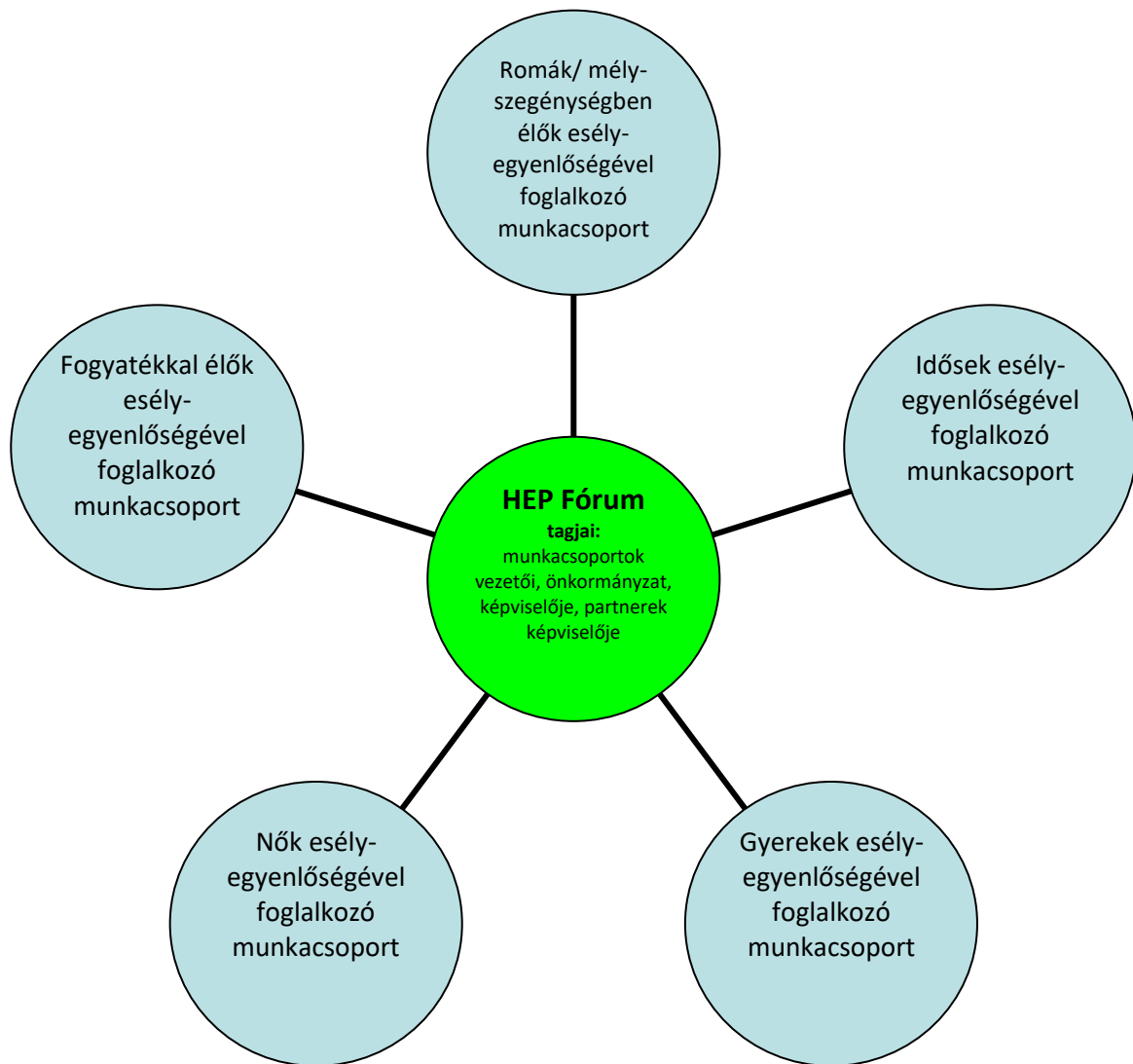
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,

- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,

- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat,

hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Vámoscsalád község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Vámoscsalád Községi Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 37/2022. (XII.15.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Vámoscsalád, 2022. december 15.

Aláírás

